

מידעון עבודות גמר

תשפ"ה 2024-2025

עבור רכזי עבודות הגמר, מנחים אקדמיים ומעריכים

* מעודכן לינואר 2025

אילז הייתי
נותן כנפיים,
אק מסאיר
אותו אלמוז
אסול הסמול

גבראל גרסיה מרקס

תוכן העניינים¹

← לגישה מהירה - לחצו על הכותרת

← לחזרה לתוכן העניינים, ניתן ללחוץ על הכותרת בגוף המסמך

חדשות ועדכונים תשפ"ה	
3	<u>דבר הממונה על עבודות הגמר</u>
4	<u>צוות הפיקוח וההדרכה תשפ"ה</u>
5	<u>תקציר שינויים ועדכונים לשנת תשפ"ה</u>
5	<u>מה חדש?</u>
מידע כללי	
6	<u>מהי עבודת הגמר?</u>
6	<u>מי רשאי לכתוב ולהגיש את עבודת הגמר?</u>
7	<u>סוגי עבודות – הגדרות כללי</u>
8	<u>דגמי עבודות על פי שיטת מחקר</u>
8	<u>תנאים כלליים להגשת הצעות מחקר</u>
9	<u>זמני הגשה - מעודכן תשפ"ה</u>
10	<u>מרכיבי ההערכה בציון חיצוני</u>
11	<u>בחינה פנים מול פנים: פרזנטציה (מעמד הצגת הידע) ושיחת הגנה - מעודכן תשפ"ה</u>
12	<u>אוכלוסיית תלמידים עם צרכים מיוחדים הזכאים להתאמות בדרכי היבחנות</u>
13	<u>מרכיבי הציון הסופי</u>
13	<u>רישום ציון עבודת גמר בתעודת הבגרות</u>
13	<u>מעמד העבודה ללימודי המשך (בונוסים)</u>
14	<u>שפת כתיבת עבודת גמר</u>
14	<u>שלבי היערכות והגשה - כללי</u>
15	<u>גיבוש הצעת המחקר</u>
15	<u>איתור מנחה אקדמי, תנאי סף ותפקידי המנחה</u>
16	<u>הגשת הצעת מחקר במערכת המקוונת הארצית</u>
17	<u>תהליך כתיבת עבודת גמר</u>
18	<u>בינה מלאכותית יוצרת בעבודות הגמר - חדש!</u>
21	<u>הגשת העבודות להערכה במערכת השילובית</u>
21	<u>תהליך הערכת העבודה</u>
22	<u>מתן ציון והליך ערעור - מעודכן תשפ"ה</u>
22	<u>מסגרת כתיבת עבודת גמר</u>
23	<u>קידום ופיתוח תחום עבודות גמר בבית הספר</u>
24	<u>תחרויות ופרסים למגישי עבודות גמר</u>
נספחים	
25	<u>נספח 1: דגם גנרי - הצעת מחקר לעבודת גמר</u>
26	<u>נספח 2: דגם כללי למבנה עבודת גמר</u>
27	<u>נספח 3: הנחיות כלליות למנחה האקדמי/ת ומחנך גנרי להערכת התלמיד/ה</u>
29	<u>נספח 4: שבר מנחים - תעריפים והנחיות להגשת בקשת תשלום</u>
31	<u>נספח 5: הנחיות כלליות למעריכים (בוחנים) להערכת עבודת הגמר והשיחה</u>
32	<u>נספח 6: מחוון להערכת שימוש בבינה מלאכותית יוצרת בעבודת הגמר - חדש!</u>
33	<u>נספח 7: מחוון להערכת פרזנטציה וחלוקת זמנים מומלצת - חדש!</u>

¹ הדברים במידעון מנוסחים בלשון זכר מטעמי נוחות. הדברים מתייחסים לרכזים/רכזות, מנחים/מנחות, תלמידים/תלמידות וכדומה כאחד.

דבר הממונה על עבודות הגמר

עמיתות ועמיתים יקרים,

שנת תשפ"ד הביאה עמה אתגרים אדירים ויחודיים בכל תחומי החיים וכמובן, גם בחינוך ובתהליכי הכתיבה של עבודות הגמר בהתאמה. עשינו כל מאמץ "לראות" אתכם/ן - השותפים והשותפות שלנו בשטח; להקשיב, להתגמש, לאפשר לתלמידים ולמנחים את הדרך לחזור לתלם המחקר, ככל שהסתייע. ההתמדה בתהליכי הלמידה והחקר, חרף כל האתגרים, **ניכרת בעלייה במספר העבודות שהוגשו להערכה בשנת תשפ"ד**, ביחס לשנים הקודמות. לרכזים ולמנחים האקדמיים, כל זה התאפשר בזכות עבודתכם המסורה! נבקש לשלוח תודה על ההתמדה, הקשר האישי עם כל תלמיד/ה, החתירה למצוא פתרונות ששומרים על היושרה האקדמית, תוך כדי הפעלת גמישות, יצירתיות ורגישות. אין לנו ספק שההתמדה זו תומכת ביכולת של התלמידים לבוא לידי ביטוי ומסייעת להם בהתמודדות הכוללת שלהם עם אתגרי התקופה ובנייה מחודשת של חוסן.

כפועל יוצא של אתגרי התקופה ולאחר חשיבה והתייעצות עם עמיתים, בחרנו לעדכן מספר החלטות ושינויים, שאמורים היו לצאת לפועל בשנת תשפ"ד ונכח המצב נדחו לשנה העוקבת, פירוט והסברים רצ"ב.

בשנת תשפ"ד הוחלט על שני מהלכים מרכזיים, שנוגעים לכל בעלי התפקידים העוסקים בעבודות הגמר. מהלכים אלה נועדו לתת מענה לצרכים משמעותיים, לכאורה מנוגדים, אך לתפיסתי דווקא משלימים: **מחד, להגדיל את הנוכחות האנושית, הממשית, של התלמיד במציאות חיוו** תוך אינטראקציה עם אנשים נוספים, לחזק את יכולתו לדבר בציבור, להביא לידי ביטוי את מי שהוא ולהעצים אותו במעמד רשמי המכיר במאמץ האקדמי שעשה. מאידך, **להתמקצע בהתפתחויות טכנולוגיות, לרתום אותן באופן מושכל ומיטבי למלאכת הכתיבה** ואף יותר – לתת הזדמנות שווה ונגישות לידע מתקדם ואינטגרטיבי לכל תלמיד ותלמידה. המהלכים הם:

1. **הוספת מרכיב של פרונטציה** (מעמד הצגת הידע) – הצגה חיה, פנים אל פנים, של תקציר העבודה ומהות המחקר הייחודי שנעשה. ראו פירוט ראשוני בעלון זה ובחוזר המנכ"ל שיופץ בקרוב. **יישום ברמה הארצית - נדחה לתשפ"ו** (מגישי הצעות מחקר בתשפ"ה)
2. **קיום ניסוי "עבודות גמר בסיוע בינה מלאכותית יוצרת"** בשותפות עם אגף מחקר ופיתוח. ניסוי חדשני אשר מחבר בין תאוריה ופרקטיקה על-ידי התנסות מודעת ורפלקטיבית ביישומי בינה מלאכותית יוצרת של תלמידים כותבי עבודות גמר והרכזים שלהם, יחד עם מומחי משרד-החינוך. **הניסוי התקיים במתכונת המותאמת לחירום ותוצריו מובאים בפורטל עבודות הגמר ובמידעון זה**. כמו כן, נקיים השתלמויות והדרכות יעודיות בנושא לכלל הרכזים. אני מבקשת להודות לנסיינים החלוצים על העבודה המשותפת והדיאלוג הפורה! כאמור, כל הפרטים במידעון זה ובערכה לרכזים, ראו **כאן**.

עדכונים נוספים בנוגע לאירועים, השתלמויות והדרכות יפורסמו בערוצים השונים לאורך השנה.

תודה לכם/ן על השותפות,
אתכם/ן בדרך בתקווה לבשורות טובות,

מיכל רלוי

ממונה על עבודות גמר והערכה חלופית
אגף א' חינוך על יסודי
המינהל הפדגוגי, משרד החינוך

צוות הפיקוח וההדרכה תשפ"ה

אתר עבודות הגמר – פורטל עובדי הוראה, בקישור [הבא](#)

פניות לצוות הפיקוח על עבודות הגמר		
דוא"ל: avodot.gemer@education.gov.il		
שם ותפקיד	טלפון	דוא"ל
מיכל רלוי ממונה עבודות גמר והערכה חלופית	073-3931522 050-7635411	michalre@education.gov.il
	ד"ר יעל הוכמן מדריכה מרכזת ארצית מתכללת מערכת הצעות המחקר	052-4312123
פרופ' ראובן יוסף הדרכה לרכזים ומעריכים רפרנט עבודות הגמר במחוז דרום		053-7671290
	ד"ר אריאל אברשקין מדריך מרכז ארצי רפרנט אגף מדעים	052-8779558
נעמה גולן מסלולים ויוזמות יחודיות לקידום עבודות הגמר רפרנטית עבודות הגמר במחוז חיפה		054-9911462
	הודיה חן מרכזת תשלומי מנחים אקדמיים	073-3931785
מרב"ד - מחלקת הערכה ותמיכה טכנית פניות בנושא הגשת העבודה בשילובית וסטטוס תהליך ההערכה		073-3938900
	מרב"ד - מחלקת תשלומים פניות בנושא תשלום למעריכים (בודקי העבודות)	073-3938899
מאשרים מקצועיים בתחומי הדעת		רשימת המאשרים המקצועיים בתחומי הדעת - תשפ"ה
כתובת משרד: משרד החינוך, בניין לב רם, רחוב דבורה הנביאה 2, ירושלים 9510402		

צוות עבודות הגמר במינהל לחינוך התיישבותי

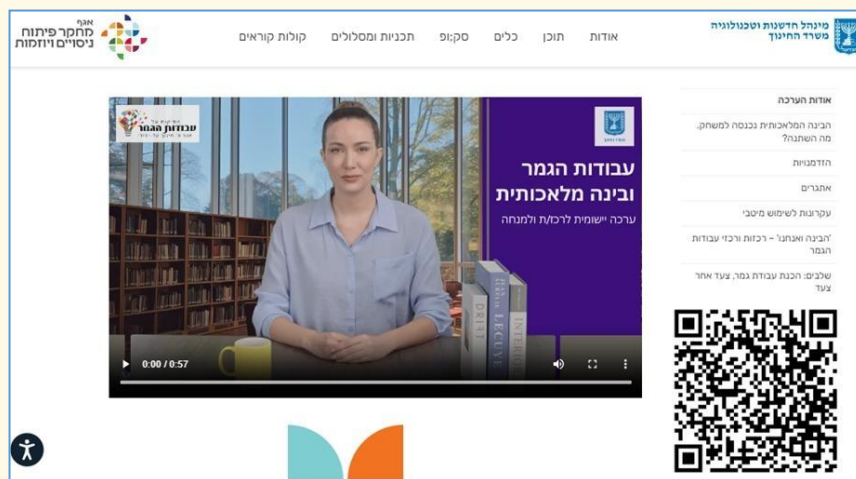
יעל הורוביץ מפקחת על עבודות הגמר במינהל לחינוך התיישבותי	050-6221531	yaelh@mchp.gov.il
ד"ר סיגל טלקר מדריכה מרכזת - עבודות הגמר מינהל החינוך ההתיישבותי	0523449681	sigalro@mchp.gov.il

תקציר שינויים לשנת תשפ"ה

1. עדכון זמני הגשת הצעות מחקר ועבודות גמר בשנה זו – תשפ"ה נוכח המצב הביטחוני: ראו תחת [זמני הגשה](#) במידעון.
2. ביטול האפשרות להגשת עבודה ממירת בגרות (צמודה) בתחומי המדעים המדויקים: פירוט ראו תחת [סוגי עבודות – כללי](#).
3. הוספת רכיב חובה לעבודות משנת תשפ"ו (הצעות של תשפ"ה ואילך) - הגשת פרזנטציה: פירוט תחת [מרכיבי הערכה חיצוניים](#) ובנספח 7.
4. הנחיות ופרקטיקות לשימוש מיטבי ביישומי בינה מלאכותית: פירוט תחת [תהליך כתיבת העבודה](#).
5. נהלים מעודכנים להגשת העבודות בשילובית, בקישור [הבא](#).
6. [מה חדש?](#) פרסומים, השתלמויות, יוזמות חדשות

מה חדש?

☑ **חדש!** [ערכה לרכזים ולמנחים האקדמיים](#) – שימוש מושכל בבינה מלאכותית יוצרת בעבודות הגמר

(לחצו על התמונה או סרקו ברקוד)

☑ **חדש!** פרסי רמת הנדיב לעבודות גמר מצטיינות בנושא אדם וטבע (במגוון תחומי דעת) [לפרטים – לחצו:](#)

☑ **חדש!** השתלמויות לרכזים ומנחים – בינה מלאכותית ופרזנטציות בעבודות הגמר מידע נוסף ראו תחת ["מה חדש"](#) בפורטל עבודות הגמר

פרסומים נוספים מתעדכנים מעת לעת בעמוד הבית שלנו תחת "מה חדש?" – ראו [בא](#)

מהי עבודת הגמר?

עבודת הגמר היא עבודת מחקר עצמית, עיונית או עיונית-מעשית, שהתלמיד/ה בבית ספר אינטרני רשאי/ת להגישה למשרד החינוך כחלק מהמשימות לקבלת תעודת בגרות והיקפה 5 יחידות לימוד בתחום הדעת בו היא נכתבת. העבודה נכתבת על פי כללים אקדמיים המקובלים בתחום הדעת בו היא נכתבת (בהיקף דומה לעבודה סמינריונית באוניברסיטה בתואר ראשון) לצד דרישות מקצועיות שנקבעו על ידי הפיקוח באגף לחינוך על-יסודי והמזכירות הפדגוגית של משרד החינוך.

בעבודת הגמר על התלמיד/ה להתמודד באופן עצמאי ומעמיק עם סוגיה מחקרית מסוימת. לא מצופה בהכרח להגיע לחידוש אקדמי/מדעי אך רצוי שהעבודה תחדש או תאיר הסוגיה הנחקרת באור חדש, כמו-כן מצופה לקיים דיון מקיף ושיטתי בסוגיה, לגבש ידע חדש ולא להסתפק בסיכום של ידע קיים. בהכנת העבודה על התלמיד/ה להתבסס על ידע תאורטי עדכני, דרכי מחקר מקובלות ודרכי עבודה מדעיות. זאת בליווי ובהדרכה של מורים, חוקרים ואנשי מדע. תהליך הכנת עבודת הגמר מעודד למידה עצמאית ומחייב השקעה עצמית במחקר אישי, עבודה מעבר לשעות הלימוד בכיתה ובית הספר והשקעה באתגר לימודי ייחודי.

מי רשאי/ת לכתוב ולהגיש את עבודת הגמר?

- כל תלמיד ותלמידה בבית ספר על-יסודי אינטרני שניגשים לבחינות בגרות רשאים לכתוב עבודת גמר ולהגישה למשרד החינוך כחלק מבחינות הבגרות שלהם.
- בוגרי מערכת החינוך ובכחני משנה (תלמידים אקסטרניים) אינם רשאים להגיש עבודת גמר
- תלמידי קידום נוער (היל"ה) בני גיל 16-18 זכאים להגיש הצעת מחקר שנה לפני שנת סיום הלימודים ועבודה בשנתם האחרונה במערכת החינוך. במקרה של תלמידים מעל גיל 18, הגשת העבודה מותנית באישור ועדת חריגים מטעם היל"ה (לפרטים ראו בקישור הבא) ובתנאי שבמועד הגשת ההצעה נותרה להם שנה נוספת לסיים את כתיבת העבודה והם עדיין רשומים ולומדים במערכת של מסגרת היל"ה
- כל עבודה מחוייבת בהגשת הצעת מחקר ובאישורה. ניתן להתחיל לכתוב הצעה לעבודת גמר (הצעת מחקר) בכיתה י' או י"א. יש להגיש את החלק הכתוב של העבודה בשנה העוקבת - בכיתה י"א או י"ב (בהתאמה לשנת הגשת ההצעה ובתנאי שזו אושרה). לפירוט, ראו תחת זמני הגשה
- הצעת המחקר ועבודת הגמר יוגשו על ידי תלמיד או תלמידה יחידים בלבד ולאחר הכנה עצמאית והוגנת של ההצעה/העבודה
- שני תלמידים (או יותר) מאותו המוסד או ממוסדות שונים אינם רשאים להגיש עבודה העוסקת בנושא זהה (יתכן נושא דומה, אך נדרש פיתוח עצמאי של מהלך החקר)
- כל תלמיד המבקש להגיש עבודת גמר מחוייב בליווי אישי של מנחה, המומחה לתחום הדעת בו נכתבת העבודה. לפירוט ראו תחת אחריות המנחה ותנאי סף
- אפשרות כתיבת עבודת גמר מותאמת לעבודה אחת לתלמיד/ה. במקרים חריגים, אם תלמיד מעוניין לכתוב שתי עבודות גמר בתחומים שונים, יפנה המנהל במכתב רשמי אל הפיקוח על עבודות הגמר בבקשה

מנומקת המתייחסת ליכולותיו של התלמיד ולמידת ההתאמה שלו לכתיבת שתי עבודות גמר. אפשרות זו תתאפשר בתנאים הבאים:

- א. כתיבת שתי עבודות אפשריות בתנאי שהעבודה השנייה מוגשת בשנה העוקבת לשנת הגשת העבודה הראשונה. לא ניתן להגיש שתי עבודות באותה שנת לימודים.
- ב. רק מנהל בית ספר שלא עלתה בבית ספרו בעיה של טוהר עבודות גמר יוכל להגיש בקשה כזאת.
- ג. שתי עבודות הגמר תיכתבנה בשני תחומי דעת שונים.
- ד. עבודת גמר אחת בלבד תוכל להיות עבודה ממירת בגרות חיצונית-צמודה, להוציא מקצועות מדעים (ראה פירוט רצ"ב - [סוגי עבודות](#)).

סוגי עבודות – כללי

1. **עבודת גמר עצמאית (שאינה צמודה)** הינה עבודת גמר בהיקף 5 יח"ל בלבד, בתחום דעת כלשהו שאותו התלמיד מבקש לחקור באופן עצמאי, בין אם תחום הדעת נלמד בבית הספר ובין אם אינו נלמד בבית הספר ובתנאי שיש סמל שאלון מוכר לתחום, או עבודת גמר בתחום דעת אותו לומד התלמיד בבית הספר והוא מעוניין להרחיבו ולהוסיף בו 5 יחידות לימוד נוספות באמצעות הכנת עבודת גמר. **הבהרה:** עבודה זו אינה ממירה כל חובת למידה או היבחנות של התלמיד בבית הספר.
2. **עבודת-גמר ממירת בגרות חיצונית (עבודה צמודה)** הינה עבודה הממירה את מבחן הבגרות החיצונית בתחום דעת אותו לומד התלמיד בבית הספר. התלמיד נדרש לנוכחות מלאה בשיעורים בתחום הדעת, להגשת מטלות ולעמידה במבחנים, למעט מבחן הבגרות החיצונית - אשר העבודה ממירה אותו בלבד. במידה והתלמיד עמד בכל חובות הנוכחות והלמידה והגיש עבודה צמודה, עבודה זו תדווח בתעודת הבגרות כעבודת גמר לבגרות בהיקף 5 יח"ל וזאת במקום יחידות הלימוד של התחום בו נכתבה העבודה.

שימו לב! על פי החלטת הפיקוח על עבודות הגמר ואגף מדעים במזכירות הפדגוגית, משנת תשפ"ד לא ניתן להגיש הצעות מחקר ל"[עבודת גמר ממירת בגרות חיצונית](#)" (עבודה צמודה) בתחומי המדעים המדויקים הנלמדים כמקצוע מורחב.

הבהרות:

- ← הנחייה זו נוגעת לתחומי הדעת הנכללים בחינוך המדעי: ביולוגיה, פיסיקה, כימיה, מתמטיקה ותחומים נוספים, לרבות **מדעי המחשב** ולפי פירוט התחומים [באתר החינוך המדעי](#).
- ← הנחייה זו חלה על הצעות מחקר חדשות שהוגשו משנת תשפ"ד, כלומר, על עבודות שתוגשנה משנת תשפ"ה ואילך.
- ← יודגש כי במדעים הבסיסיים מצופה מתלמידים הכותבים עבודת גמר לדעת ולהכיר את התשתית המושגית של תחום הדעת ובפרט המושגים והרעיונות הנוגעים לנושא הנחקר. יש לעיין היטב בהנחיות תחום הדעת בנוגע לתשתית הידע הנדרשת מתלמידים הכותבים עבודתם באחד מתחומי המדעים הבסיסיים: **ביולוגיה, פיזיקה, כימיה**

דגמי עבודות - על פי שיטת מחקר

לכל העבודות, בכלל תחומי הדעת, ישנו בסיס חובה משותף: מחקר עיוני, המבוסס על איתור מקורות, מיון, מיזוג ותכלול של מידעים והצגת תשתית הידע בפרק של הרקע התאורטי (מושגים, תאוריות, אבני דרך במחקר בהקשר לנושא). מעבר לבסיס משותף זה, עבודת גמר עשויה להיות באחד מהדגמים הבאים:

- **דגם א - עבודה עיונית עתירת טקסטים:** עבודה עיונית מקיפה, בתחומי ההומניסטיקה על-פי רוב, המתמקדת בעיון והשוואה של תיאוריות ומושגים סביב תמה משותפת.
- **דגם ב - עבודה עיונית-מדעית:** משולבת עם חקר במעבדה או ניתוח נתונים מדעי או חקר סביבתי, בתחומי המדעים המדויקים, מדעי-החברה או חנ"ג.
- **דגם ג - עבודה עיונית-חברתית:** משולבת עם תאוריה מעוגנת בשדה, לרוב במדעי החברה, עבודה אשר תכלול תצפיות, ראיונות, ניתוח תוכן וכד'.
- **דגם ד - עבודה עיונית-אומנותית ללא מרכיב מעשי-יצירתי:** לרוב מבוססת על ניתוח טקסטים חזותיים/דרמטיים, עשויה להיות עתירת טקסטים כמו במודל א' או לכלול מחקר איכותני כמו במודל ג'.
- **דגם ה - עבודה עיונית-אומנותית משולבת עם מרכיב מעשי-יצירתי:** עבודה שתכלול הגשת חלק מעשי-יצירתי בצד העבודה הכתובה וביחס לנושא הנחקר. אפשרית בתחומי האומנויות הבאים: מחול/ תאטרון/ אומנות פלסטית/ קולנוע.

תנאים כלליים להגשת הצעות מחקר

- ניתן להגיש הצעות מחקר בכתה י' או בכתה י"א
- בוגרי כיתה י"א ותלמידי י"ב אינם רשאים להגיש הצעות מחקר
- תלמיד שהגיש הצעת מחקר בכתה י' והצעתו אושרה - יגיש עבודתו בכתה י"א
- תלמיד שהגיש הצעת מחקר בכתה י"א והצעתו אושרה - יגיש עבודתו בכתה י"ב
- תלמיד שהגיש הצעת מחקר בכתה י' והצעתו אושרה רשאי להגיש את עבודתו גם בכתה י"ב, בתנאי שקיבל את אישור הפיקוח על עבודות הגמר
- את תיקון ההצעות יש להשלים עד לסוף חודש מאי כאשר התלמיד בכתה י' או י"א, בהתאם למועד הגשת הצעת המחקר
- הצעות מתוקנות תוגשנה באותה רשומה שנפתחה לתלמיד במערכת המקוונת, תוך חודש מיום קבלת המשוב
- **לאחר 30.5 לא תתאפשר הגשת הצעות או תיקונים במערכת**
- להתמצאות במערכת הגשת הצעות המחקר – ניתן להסתייע במדריך בקישור [הבא](#)

זמני הגשה - עדכון לשנת תשפ"ה ובהתאם למצב הבטחוני (מעודכן לאוגוסט 2024)

מועדי ההגשה מתייחסים לשלב הגשת הצעת המחקר ולאחר מכן להגשת העבודה להערכה - בשנה העוקבת לשנת הגשת ההצעה. יתכנו שינויים נוספים על-פי המצב ובהתאם להנחיות משרד-החינוך.

זמני הגשת הצעות מחקר לבדיקה ואישור

רשאים להגיש תלמידי י' או י"א בלבד

- ☒ הצעות המחקר תוגשנה **במערכת המקוונת להגשת הצעות** בלבד
- ☒ הגשה של הצעות חדשות תתאפשר
- החל מ -** יום ראשון, ל' חשון תשפ"ה, **1 בדצמבר 2024**
- ועד -** יום ראשון, ב' אדר תשפ"ה, **2 במרץ 2025**
- ☒ **תיקונים להצעות:** יש להגיש עד חודש מיום קבלת המשוב ולא יאוחר מ **30 במאי 2025**
- ☒ **שימו לב** לתנאים המלאים להגשת ההצעות ולאישורן - ראו [כאן](#)

זמני הגשת עבודות הגמר להערכה

רשאים להגיש תלמידי י"א/י"ב – בשנה העוקבת לשנת הגשת ההצעה ואישורה

עבודות הגמר בכלל התחומים והמחזות, לרבות בחינוך ההתיישבותי, תוגשנה באמצעות מערכת השילובית בלבד. למידע המקיף לרכזים/לבתי"ס בנוגע לתנאים ונהלים להגשת עבודה להערכה – ראו [כאן](#). ההגשה תתאפשר במועדים הבאים:

מועד ראשון - פתוח לכלל המגישים

ניתן להגיש עבודת גמר במערכת השילובית

- ☒ **החל מ -** יום ראשון, ה' טבת תשפ"ה, **5 בינואר 2025**
 - ☒ **ועד -** יום ראשון, י"ח שבט תשפ"ה, **16 בפברואר 2025**
- בתום המועד המערכת תיסגר להגשות ולא ניתן יהיה לפתוח רשומות ולהגיש עבודות. מועד זה פתוח לכלל התלמידים המגישים (בכיתה י"א או בכיתה י"ב).

מועד שני - פתוח לתלמידי כיתות י"א בלבד בשגרה, בשנת חירום – פתוח לכל

מערכת השילובית תפתח להגשת עבודות מדי שנה לפרק זמן נוסף

- ☒ **החל מ -** יום שלישי, ג' ניסן תשפ"ה, **1 באפריל 2025**
- ☒ **ועד -** יום חמישי, י"ז אייר תשפ"ה, **15 במאי 2025**

ככלל, הגשה במועד זה פתוחה לתלמידים שהגישו את הצעת המחקר בכיתה י' ומגישים את העבודה בכיתה י"א בלבד. בשנת תשפ"ה ולאור השיבושים בתהליכי המחקר בשנת תשפ"ד נוכח המצב הביטחוני, תלמידי כיתה י"ב המגישים עבודתם בשנת תשפ"ה רשאים להגיש עבודה באחד משני המועדים. למעט עבודות גמר משולבות רכיב מעשי בתחום המחול – אותן ניתן להגיש במועד הראשון בלבד. יודגש שזו הקלה ייחודית לשנת תשפ"ה בלבד.

בתום המועדים המערכת תיסגר להגשות סופית לשנה"ל ולא ניתן יהיה לפתוח רשומות חדשות ולהגיש עבודות לשנה זו.

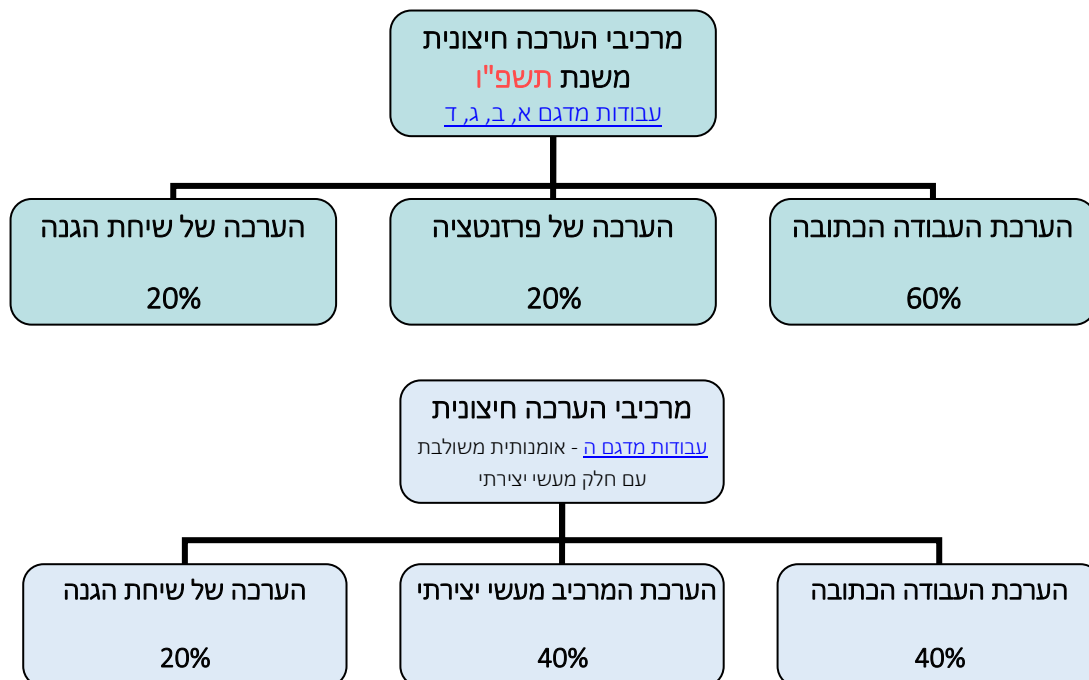
מרכיבי ההערכה החיצונית – עדכון מתשפ"ו (תקף עבור מגישי הצעות מתשפ"ה, יישום נדחה בשנה)

החל משנת תשפ"ו (מגישי הצעות המחקר בשנת תשפ"ה) ההערכה החיצונית של עבודת הגמר תכלול שלושה מרכיבים: הערכת העבודה הכתובה (60%), הערכה של [פרזנטציה](#) (מעמד הצגת המידע) (20%) והערכה של שיחת הגנה עם התלמיד (20%).

שימו לב! התלמידים המגישים עבודתם השנה - בשנת **תשפ"ה** (הצעות שאושרו בתשפ"ד) יגישו על-פי המרכיבים שהיו עד כה. כלומר, ההערכה החיצונית של עבודת הגמר תכלול שני מרכיבים: הערכת העבודה הכתובה (80%) והערכה של שיחת הגנה עם התלמיד (20%), אך מומלץ לערוך הגשת פרזנטציה כחלק מההערכה הפנימית.

תלמידים המגישים עבודה אומנותית משולבת עם חלק מעשי יצירתי - אינם מחויבים בהגשת פרזנטציה, אך כן מחויבים בשיחת הגנה. הערכה החיצונית של העבודה הכתובה (40%), הערכת המרכיב מעשי יצירתי (40%), הערכת שיחת ההגנה (20%).

במפורט בתרשימים הבאים:

הגשת העבודה הכתובה: ככלל, בכל עבודה כתובה יכללו החלקים הבאים: שער, תוכן עניינים, מבוא, גוף העבודה ובו - רקע תאורטי ופרקי מתודולוגיה, סיכום, רשימת מקורות, נספחים (לפי הצורך). חשוב להכיר מראש את המחווה להערכת העבודה בתחום הדעת הרלוונטי ולהקפיד שהעבודה תוגש בהתאם למחווה זו ולהנחיות הכוללות בתחום הדעת, למחווים – ראו [פורטל עבודות הגמר](#).

בחינה פנים אל פנים: פרזנטציה (מעמד הצגת הידע) ושיחת הגנה

הזמנה לבחינה פנים אל פנים תשלח במייל אך ורק לבתי ספר שהצעת המחקר של תלמידיהם אושרה במקור ועבודתם הכתובה הוגשה בשילובית במועדים המחייבים. להלן פירוט תמציתי על מהות המרכיבים:

פרזנטציה (מעמד הצגת הידע)

- מרכיב **חדש** שיכלל בהגשת העבודות **החל מתשפ"ו (יישום נדחה בשנה לאור המצב הביטחוני)**. הפרזנטציה היא מרכיב **חובה** בעבודת הגמר בכלל תחומי הדעת, למעט עבודה משולבת באומנויות (דגם ה', לפירוט על הדגמים – ראו [כאן](#)) וערכה 20% מהציון החיצוני. כלל התלמידים שיגישו הצעת מחקר בשנת תשפ"ה ואילך, והצעתם תאושר פדגוגית, ידרשו בהגשת פרזנטציה משנת תשפ"ו ואילך.
- מהות הפרזנטציה:** בחלק זה יציג התלמיד מגיש העבודה את עיקרי הדברים מתוך תהליך המחקר שערך בדיבור בעל-פה, במפגש פנים אל פנים עם המעריך, באופן תמציתי, ממוקד ובהיר, תוך הבחנה בין עיקר וטפל.
- נוכחים:** התלמיד מגיש העבודה בלבד הוא זה שרשאי להציג את הדברים. **לא** ניתן להסתייע במנחה/אחראי עבודות הגמר/אדם אחר במעמד זה. הפרזנטציה תוצג מול מעריך יחיד או שניים, ללא קהל וללא מלווים. למעט נוכחות דמות מוכרת לתלמידים הזכאים להתאמה מסוג זה.
- משך הפרזנטציה:** לפחות 7 דקות ועד 10 דקות. לא תתאפשר חריגה ממשך זה, על התלמיד לתרגל מבעוד מועד את הצגת הדברים במסגרת הזמנים המוגדרים.
- שפת ההגשה:** הפרזנטציה תוגש בשפת הגשת העבודה הכתובה בלבד.
- מועד ההגשה:** יקבע על-פי תחום הדעת ואינו אחיד לכלל התחומים. תלמיד שהגיש עבודתו הכתובה במועד יקבל זימון לבחינה פנים אל פנים. בזימון זה יפורט מועד ומיקום ההגשה והנחיות רלוונטיות נוספות. הגשת הפרזנטציה תתאפשר פעם אחת בלבד ובמועד הארצי שנקבע לכך בלבד. רצוי לערוך מעין "בחינת מתכונת" בבית-הספר ולתרגל את הפרזנטציה במעמד פנימי, טרם הגעה לבחינה החיצונית.
- אמצעי המחשה:** ניתן להסתייע באמצעי המחשה בזמן הפרזנטציה, דיגיטליים ושאינם דיגיטליים, ובתנאי שהתלמיד המגיש הוא זה שערך/הגה/הכין בעצמו את העזרים. השימוש באמצעי המחשה אינו חובה. אמצעי המחשה לדוגמה הם: מצגת, סרטון קצר (עד 3 דקות), פוסטר, מפת חשיבה, השמעת חלקים נבחרים מראיונות מוקלטים, המחשה יצירתית-בימתית וכדומה. השימוש באמצעי המחשה חייב לשרת את הפרזנטציה כמכלול ולהיות קשור בקשר הדוק ומשכנע לנושא הנחקר בעבודה הכתובה. על התלמיד לברור היטב את השימוש באמצעי המחשה, בסיוע אחראי עבודות הגמר/המנחה, כך שיתמכו בפרזנטציה כמכלול אך לא יחליפו את ההצגה העצמאית של התלמיד עצמו בדיבור.

מרכיבי הערכת הפרזנטציה, חלוקת זמנים מומלצת וטיפים לתלמידים: ראו [בנספח 7](#).

- ועדת חריגים:** במקרים חריגים בלבד, מנהל בית-הספר יוכל להגיש בקשה בכתב לפיקוח על עבודות הגמר להגשת חלופה לפרזנטציה פנים אל פנים. יש לצרף אישורים רפואיים/אבחונים מתאימים ולנמק מדוע מבקשים חלופה עבור התלמיד. במקרים מוצדקים בלבד הועדה תאפשר הגשת חלופה ובלבד שהוגשה

בקשה בכתב מבעוד מועד. יצוין כי חשש כללי מדיבור ברבים לא יהווה הצדקה להגשת חלופה. יש לסייע לתלמידים בהכנה ראויה למעמד זה.

שיחת ההגנה – ללא שינוי

שיחת ההגנה הינה מרכיב **חובה** בעבודת הגמר בכלל תחומי הדעת, בכל הדגמים, וערך הציון לשיחה זו הנו 20% מהציון החיצוני. השיחה תתקיים אך ורק לאחר הגשת החלק העיוני של העבודה.

- החל משנת תשפ"ו (הצעות שהוגשו בתשפ"ה) שיחה זו תתקיים פנים אל פנים מיד לאחר הצגת הפרזנטציה בעבודה מדגם א, ב, ג, ד.
- שיחה זו תתקיים בתיאום אישי בין מעריך לתלמיד שהגיש עבודה מדגם ה (פירוט דגמים, ראו [כאן](#))
- **מהות השיחה:** שיחת ההגנה היא שיחה אישית בין המעריך לתלמיד, בה המעריך ישאל את התלמיד על תכני העבודה ותהליך המחקר. השיחה נועדה לוודא את רמת הידע, ההבנה והבקיאות של התלמיד באשר לעבודה הכתובה שהגיש ובהתייחס לכל תהליך המחקר העולה מן העבודה. התלמיד הכותב נדרש לשלוט בחומר, לדעת לקשר מושגי יסוד של התחום עם העבודה שלו, לבאר פרשנויות ולהביע עמדה, אך אין הוא חייב לזכור את כל אשר כתב
- **נוכחים בשיחה:** בשיחת ההגנה יהיו נוכחים המעריך והתלמיד בלבד, ללא כל קהל וללא מלווים (מנחה, מורה, הורה וכד')
- **משך השיחה:** כ- 30 דקות והיא תערך פנים אל פנים או באופן מקוון
- **שפת השיחה:** השיחה תתקיים בשפת כתיבת העבודה בלבד
- **אמצעי עזר:** ניתן לעשות שימוש בעבודה הכתובה תוך כדי השיחה. בשיחה לא יהיה שימוש באמצעי המחשה כמפורט תחת מרכיבי הפרזנטציה, על התלמיד לשוחח עם המעריך ולענות על השאלות ללא הדגמות והמחששות, אך כן ניתן להסתייע בעבודה הכתובה לפי הצורך
- **בשנת תשפ"ה:** שיחת ההגנה תתקיים בזום אך פנים אל פנים בתיאום אישי עם המעריך, כמפורט בנהלי ההגשה לשנת תשפ"ה.

אוכלוסיית תלמידים עם צרכים מיוחדים הזכאים להתאמות בדרכי היבחנות

- ההתאמות הבאות רלוונטיות לתלמידים עם צרכים מיוחדים המגישים עבודת גמר:
- באם התלמיד/ה זכאי לאחת מההתאמות הבאות בדרכי ההיבחנות על רקע לקות למידה: הקראה או הכתבה/ הקלדה / תיקון שגיאות כתיב – יש להיערך לסייע לתלמיד במסגרת הכנת עבודת הגמר (באחריות המנחה וביה"ס).
 - תלמידים עם מוגבלות הנדרשים לליווי (למשל, על רקע נפשי/ לקות תקשורתית/ מוגבלות פיזית), יש אפשרות לנוכחות איש צוות מוכר בשיחת ההגנה. עם זאת, איש הצוות ינכח באופן פסיבי בלבד, ולא יחליף את התלמיד או ידבר במקומו במהלך שיחת ההגנה או בהגשת הפרזנטציה. לתלמידים עם מוגבלות עשוי להיות צורך במעורבות המלווה כגון מילות עידוד לתלמיד.

- תלמיד עם מוגבלות הזכאי לסיוע אישי (סייעת/ת) בהתאם לחוק חינוך מיוחד, תשמ"ח-1988 - הסייעת/ת יכול ללוות את התלמיד/ה לכל אורך התהליך, ובכלל זה בשלב פרזנטציה ושיחת הגנה (יש לעדכן ולתאם זאת מראש עם הפיקוח על עבודות הגמר ומפמ"ר תחום הדעת)
- יובהר כי התאמות בדרכי ההיבחנות מסוג הארכת זמן והתעלמות משגיאות כתיב אינן רלוונטיות לכתיבת עבודת גמר ולא ניתן לממשן לאור אופי המטלה. תתאפשר הארכת זמן לזכאים רק במעמד שיחת ההגנה והגשת הפרזנטציה.

מרכיבי הציון הסופי

- הציון ל"עבודת גמר עצמאית" (שאינה צמודה) מורכב כך: 30% הציון שנתן מנחה העבודה (ציון מגן, ציון פנימי) ו-70% הציון שנתי ע"י מעריך העבודה (ציון חיצוני).
- הציון ל"עבודת גמר ממירת בגרות חיצונית" (צמודה) מורכב כך: 30% הציון שנתן מנחה העבודה ו-20% ציון שנתי הניתן ע"י מורה המקצוע בבית הס"ס (מוגשים יחד כציון מגן שערכו 50%, ציון פנימי), 50% הציון שנתי ע"י מעריך העבודה (ציון חיצוני). הציון של העבודה "ממירת בגרות חיצונית" (צמודה) בתעודת הבגרות יהיה בתחום הדעת שבו מוגשת העבודה, ויפורט ליד הציון כ"עבודת גמר".

רישום ציון עבודת גמר בתעודת הבגרות

עבודת הגמר נרשמת בתעודת הבגרות על פי סמל השאלון של עבודת גמר של תחום הדעת, בין אם העבודה ממירת בגרות חיצונית (צמודה) ובין אם היא עבודת גמר עצמאית (שאינה צמודה), באופן הבא:

מקצוע - עבודת גמר - 5 יח"ל - ציון
לדוגמה:

אזרחות - עבודת גמר - 5 יח"ל - 94

במקרה והתלמיד כתב "עבודת גמר עצמאית" (שאינה צמודה) בתחום דעת בו נבחן לבגרות, יופיע ציון בתחום הדעת וציון נוסף על עבודת הגמר באופן הבא, לדוגמה:

כימיה - 5 יח"ל - 90

כימיה - עבודת גמר - 5 יח"ל - 93

מעמד העבודה ללימודי המשך – מקדמי זכות (בנוסים)

עבודות הגמר מזכות בבנוס אוניברסיטאי, זאת בכפוף למדיניות המוסד המקבל. להלן קישורים לפירוט במספר מוסדות להשכלה גבוהה. הקישורים מובאים כדוגמאות להתרשמות בלבד. כאמור, הזכאות לבנוסים תקבע אך ורק עפ"י מדיניות המוסד המקבל².

[אוניברסיטת תל אביב](#)

[אוניברסיטת חיפה](#)

[אוניברסיטת בן גוריון](#)

[הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל](#)

[האוניברסיטה העברית ירושלים](#)

² אין בפירוט משום הכוונה או המלצה ללמוד במוסד זה או אחר, הקישורים מובאים כדוגמאות בלבד.

שפת כתיבת הצעת המחקר וכתיבת עבודת הגמר

- ככלל, הצעת המחקר תכתב בעברית
- הצעות מחקר בתחומי הדעת ערבית (לדוברי ערבית), אנגלית, צרפתית וכל מקצוע לשוני אחר - ניתן להגיש את ההצעה בשפת העבודה, ללא תרגום לעברית
- עבודת הגמר תכתב בעברית ע"י תלמידים דוברי עברית
- תלמידים דוברי ערבית יכתבו את העבודה בערבית או בעברית, לפי בחירתם. הפרזנטציה ושיחת ההגנה תתקיימנה בשפה שבה נכתבה העבודה בלבד
- כתיבת עבודת עבודת גמר בשפה זרה (גם על ידי עולים חדשים) טעונה אישור מראש של הפיקוח על עבודות הגמר והמפמ"ר של תחום הדעת, בשלב הגשת ההצעה. אישור זה מותנה בבחינת אפשרויות הבדיקה וההערכה בתחום הדעת. יש לפרט בשער הצעת המחקר את הבקשה להגשה בשפה זרה ולצרף אישורים רלוונטיים (למשל, תלמידים המבקשים להגיש באנגלית יצרפו אישור מטעם ביה"ס שהם דוברי אנגלית) כמו כן, יש לסמן ברשומת התלמיד במערכת ההצעות את שפת ההגשה הרצויה
- לא ניתן לשנות את שפת הגשת העבודה לאחר אישור ההצעה
- תלמיד שקיבל אישור להגיש עבודתו בשפה זרה וגם הצעתו אושרה פדגוגית, יערך בשנה העוקבת להגשת הפרזנטציה וקיום שיחת ההגנה בשפה בה הוגשה העבודה בלבד

שלבי הכנת עבודת גמר והגשתה להערכה

להלן פירוט על ההיבטים הבאים: שלבי היערכות כלליים, גיבוש הצעת המחקר, איתור מנחה ותפקיד המנחה, הגשת הצעה במערכת המקוונת, תהליך כתיבת העבודה והגשת העבודה להערכה.

שלבי היערכות והגשה - כללי

- בליווי התלמידים לכתיבה והגשה של עבודת גמר נדרש שיתוף פעולה של נציגים מביה"ס ומחוצה לו, בהתאם למהלך המחקר ולליווי האקדמי של התלמיד. להלן שלבי היערכות, הלמידה וההערכה:
- ידוע התלמיד את צוות ביה"ס (של רכז/ת עבודות הגמר ואישור מנהל/ת בית הספר) בדבר רצונו להגיש עבודת גמר.
- איתור מנחה אקדמי - המנחה יאותר בסיוע רכז/ת עבודות הגמר בביה"ס. כל תלמיד מחויב בליווי של מנחה אקדמי מומחה לתחום הדעת (בהמשך מפורטות הדרישות בעניין המנחה).
- גיבוש הצעת מחקר בסיוע המנחה והגשתה במערכת המקוונת להגשת ההצעות, בסיוע הרכז הבית-ספרי (רק בעל הרשאה מטעם ביה"ס יכול להעלות הצעת מחקר למערכת).
- כתיבת עבודה עצמאית על ידי התלמיד בכפוף לאישור ההצעה ובסיוע רציף של המנחה ורכז עבודות הגמר.
- הגשת העבודה להערכה בשילובית בשנה העוקבת לשנת הגשת הצעת המחקר.
- הגשת פרזנטציה וקיום שיחת הגנה עם מעריך העבודה (משנת תשפ"ה).
- פרסום ציונים והערכות בתום המועד.

גיבוש הצעת המחקר

הצעת המחקר היא הבסיס לעבודת הגמר והיא מהווה מעין תוכנית עבודה. להכנת ההצעה יש להקדים עיון וחקר מעמיקים באמצעות קריאת מאמרים ומחקרים עדכניים בתחום הנבחר. ההצעה תכלול: ניסוח של שאלת המחקר המדויקת, לגביה תועלה השערה/טיעון על בסיס רקע תיאורטי הכולל דיון במאמרים; הצעה למתודולוגיה מחקרית – עיונית/כמותנית/איכותנית/מעשית; פירוט של פרקי העבודה (ראשוניים), מן המבוא ועד הסיכום, שיחד יובילו באופן מובנה אל התשובה לשאלת המחקר. כמו כן, יש לציין פרטי ביבליוגרפיה ראשוניים עליהם מושתתת הצעת המחקר ולוח זמנים אופרטיבי.

בגיבוש וניסוח הנושא יש לשים לב לדגשים הבאים:

- הנושא יותאם לכישורים, לחוזקות ולתחומי העניין של התלמיד או התלמידה ולמידת המוכנות והנכונות לחקור באופן עצמאי את הנושא שנבחר
- יש לבחון את האפשרות לחקר הנושא מבחינת קיומם של מקורות ביבליוגרפיים, גישה למעבדות או אמצעים אחרים הדרושים לתהליכי החקר של עבודת הגמר
- ההצעה תהיה מנוסחת היטב, תמציתית, בהירה, עניינית ומבוססת (יש להימנע מכתובה ארוכה שלא לצורך). ראו ב**נספח 1** מבנה גנרי להצעת מחקר לעבודות גמר
- בתחומי הדעת השונים נדרשים דגשים שונים בהצעת המחקר והם מפורסמים ב**אתר עבודות הגמר**. יש להקפיד שההצעה תוגש בהתאם להנחיות אלה. ההנחיות עשויות להתעדכן מעת לעת ויש לעיין מדי שנה בהנחיות המעודכנות לשנת-הלימודים.
- הצעת המחקר שאושרה מהווה התחייבות למהלך מחקר מסוים. רשימת הפרקים שפורטו בהצעה המאושרת תהווה שלד לכתיבת העבודה. שינוי בראשי הפרקים יעשה באישור המנחה. במקרה של שינוי מהותי מנושא ההצעה שאושרה ו/או במבנה הפרקים, יש לקבל את אישור המאשר המקצועי (מפמ"ר או מדריך עבודות הגמר) באמצעות המערכת להגשת הצעות. במקרה הצורך, תוגש הצעה חדשה.

שימו לב לתנאים הכלליים להגשת הצעת מחקר.

אין להתחיל בכתיבת עבודת גמר ללא אישור סופי של ההצעה במערכת עבודות גמר של משרד החינוך.

איתור מנחה אקדמי, תנאי סף ותפקידי המנחה

- כל תלמיד או תלמידה המגישים עבודת גמר מחויבים בליווי מנחה, המומחה לתחום הדעת בו נכתבת העבודה. איתור המנחה יעשה על-ידי התלמיד/ה בסיוע של רכז עבודות הגמר בבית הספר ובאישורו.
- תפקיד המנחה הוא להנחות את התלמיד/ה במיומנויות כגון: דרכי איתור מידע, ניתוח ומיזוג מקורות מידע, כתיבה אקדמית, חשיבה ביקורתית, יכולת ניתוח ופרשנות, שימוש מושכל ביישומי בינה מלאכותית יוצרת. לברר עם התלמיד סוגיות ודילמות, ללוות את התלמיד בתהליכי המחקר ובכתיבת הצעת המחקר ועבודת הגמר, להבנות אבני דרך להגשת הפרקים ומתן משוב רציף משלב לשלב. לאחר את הצעת המחקר ועבודת הגמר, אשר תוגשנה למשרד החינוך רק לאחר אישור המנחה.

- מנחה העבודה יהיה בעל תואר שני ומעלה מוכר ממוסד אקדמי המוכר ע"י המועצה להשכלה גבוהה בתחום הנחקר. במקרים חריגים יאושרו על-ידי היחידה לעבודות הגמר מנחים בעלי תואר ראשון, בתיאום עם מפמ"ר תחום הדעת.
- בתחומי דעת שונים יתכן ותדרש עבודה בפועל של המנחה כחוקר/ת, זאת עפ"י שיקול הדעת של היחידה לעבודות הגמר והמפמ"ר.
- קרוב משפחה של תלמיד לא יוכל לשמש כמנחה. במקרים חריגים קרוב משפחה מדרג שני יוכל להנחות את התלמיד, זאת על-פי המלצת אחראי עבודות הגמר בביה"ס ובאישור מראש של הפיקוח על עבודות הגמר. לשם כך, יש להעביר בקשה בכתב לפיקוח טרום הגשת הצעת המחקר.
- אם קיים צורך והצדקה מקצועית, יוכל התלמיד לקבל ליווי של שני מנחים, באישור מפמ"ר (למשל, בעבודה בינתחומית המצריכה ליווי של מומחים מתחומים שונים). כל אחד משני מנחים אלו יהיה זכאי לקבלת התשלום עבור ההנחיה. שני המנחים מצופים למעורבות מלאה בתהליך ההנחיה.
- מנחה יוכל להנחות עד 5 תלמידים בלבד. במקרים חריגים יש לקבל את אישור הפיקוח על עבודות הגמר בכתב לאישור מספר גבוה יותר של תלמידים מונחים.
- במידה ומתקיימת קבוצת לימוד, הפועלת במסגרת מסלול סדיר בביה"ס, וכוללת שעות ליווי והנחייה קבוצות לאורך השנה, מנחה יוכל להנחות עד 10 תלמידים בקבוצת הלימוד שלו. "קבוצת לימוד" הינה קבוצה של 10 תלמידים לפחות המגישים עבודת גמר בתחום דעת מסויים/בתחומי דעת שונים, הלומדים יחד בסדירות לאורך שנת לימודים מלאה לפחות. לרוב, קבוצות לימוד אלה פועלות במתווה דו-שנתי או תלת-שנתי, ראו פירוט תחת מסגרות לכתיבת עבודת גמר.
- יובהר כי שיעורי מליאה לקבוצת תלמידים כותבי עבודות גמר אינם מהווים הנחייה אקדמית אישית ואין לדווח על המורה כמנחה במקרה זה, אלא אם בנוסף, הוא מנחה אישית את התלמיד/ה בתחום הדעת.
- **תשלום למנחה** נעשה ע"י משרד החינוך בהתאם לתוארו האקדמי ומותנה בהגשת עבודת הגמר והמסמכים הנדרשים (ראו נספח 4: שכר מנחים).
- למנחה הרשום במערכת ועל-גבי ההצעה יש תוקף משפטי לעניין קבלת גמול עבור עבודתו וכמובן, מבחינת התאמה פדגוגית לתפקיד. היה ומבקשים להחליף מנחה לאחר אישור ההצעה, יש לפנות בכתב ללא דיחוי לפיקוח על עבודות הגמר בבקשה לאישור במנחה החדש. לא ניתן להחליף מנחה בדיעבד לאחר סיום הכתיבה!

הגשת הצעת מחקר לאישור באמצעות המערכת המקוונת

- הגשת הצעה מתבצעת באמצעות "מערכת עבודות גמר" של משרד החינוך בקישור הבא.
- קוד הזדהות אישי לכניסה ודיווח במערכת עבודות גמר
- ניתן להיכנס אל מערכת עבודות גמר באמצעות קוד הזדהות אישי בלבד. קוד הזדהות אישי ניתן עפ"י הגדרת מנהל/ת בית הספר:

- למורה שדווח במצבת המורים של ביה"ס בתפקיד אחראי/ת עבודות גמר ו/או רכז פדגוגי (הרשאה זו ניתנת ע"י משרה"ח באופן אוטומטי לאחר קליטת דיווחי ביה"ס במערכות המשרד)
- למי שהוגדרה לו הרשאה למערכת עבודות גמר, ע"י מנהל ביה"ס, דרך מערכת הדלגציה (הרשאה זו ניתנת באופן אישי ע"י מנהל ביה"ס).
- סיוע בקשיים בעבודה עם המערכת
במקרה שאין הרשאה למערכת עבודות גמר, יש לפנות אל מנהל/ת ביה"ס להסדרת ההרשאה.
במקרה של בעיה בפרטי ההזדהות (קוד משתמש או סיסמה) ניתן להיעזר מרכז שירות ומידע ארצי: בטלפון 073-3983960 או *6552 **שלוחה 2** (מנהלים, בעלי תפקידים במוסדות החינוך ורשויות) לתמיכה טכנית בתפעול המערכת **שלוחה 3**
תהליך הטיפול בהצעות מחקר כולל מספר שלבים
(א) העלאת הצעת מחקר למערכת – בדיקה כללית של הפיקוח על עבודות הגמר.
(ב) העברת הצעת המחקר למאשר/ת המקצועי/ת של תחום הדעת לבדיקת תוכן ההצעה.
(ג) אישור ההצעה/ החזרת ההצעה לתיקון כולל הערות בונות/ דחיית ההצעה כולל סיבה.
(ד) עריכת שיפורים ותיקונים במידה ונדרש - העלאת הצעת מחקר מעודכנת.
(ה) אישור סופי.
- חשוב לעקוב אחרי סטטוס ההצעה המצביע על תהליך הטיפול בהצעה משלב הגשתה ועד לאישורה הסופי באמצעות המערכת המקוונת של עבודות הגמר, כולל התייחסות מקצועית ועניינית להערות בונות לגבי תוכן ההצעה מהמאשרים המקצועיים בהצעה מעודכנת/ עבודת הגמר.
- את הצעת המחקר יש להגיש על פי זמני ההגשה המחייבים לשנה זו – ראו [בא](#)
- במידה ונדרש תיקון להצעה, יש להגיש הצעה מתוקנת עד **חודש מיום קבלת המשוב**
- ניתן להגיש תיקונים להצעות מחקר לכל המאוחר **עד יום שישי 30 במאי 2025** בשנת הלימודים תשפ"ה, כאשר התלמיד בכתה י' או יא' בלבד
- לא יתקבלו תיקונים או הצעות חדשות של בוגרי י"א או תלמידי י"ב

תהליך כתיבת עבודת גמר

- יש להקפיד על עצמאות העבודה של התלמידים בעת הכנת ההצעה ובכל שלבי העבודה ומרכיביה. הצעות מחקר ועבודות שלא תהיה בהן הקפדה מלאה על עצמאות העבודה של התלמיד/ה, לכל אורך תהליך ההכנה ודיוק בפרטים המדווחים על התלמיד ולימודיו – עלולות להיפסל. האחריות על כך מוטלת על התלמיד/ה, המנחה ובית-הספר.
- הנחיות לשימוש מושכל ביישומי **בינה מלאכותית** – ראו בעמוד הבא תחת [בינה מלאכותית יוצרת](#) בעבודות הגמר
- הכתיבה תיעשה בהלימה להצעת המחקר המוגשת (הלימה זו תיבחן בשלב הערכת העבודה). ניתן ורצוי להרחיב את הרשימה הביבליוגרפית שפורטה בהצעה, לדייק את תתי הפרקים בעבודה, אך במקרה של

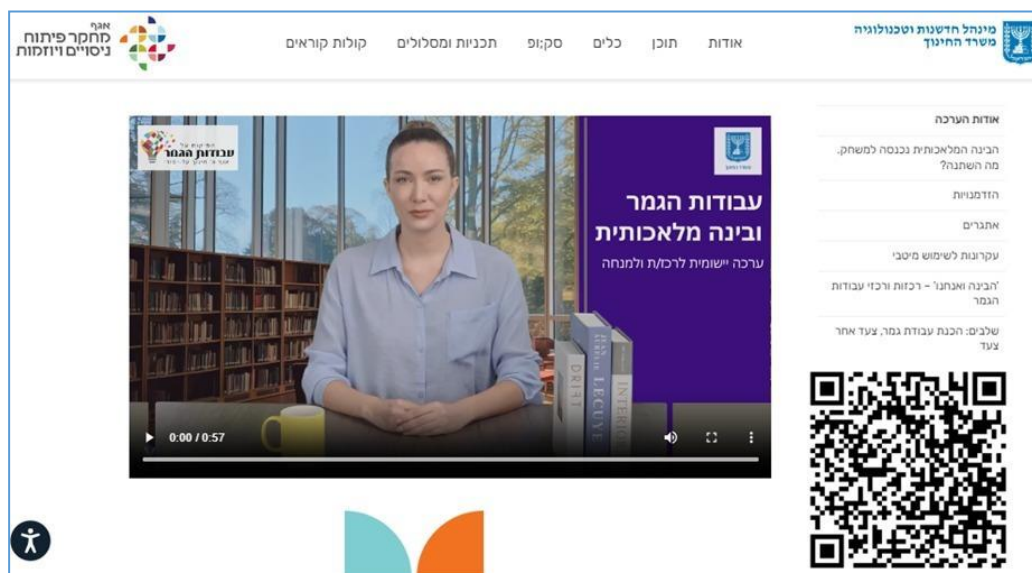
שינוי מהותי במתודולוגיה מחקרית, פרקי עבודה ו/או שינוי בשאלת המחקר לאור ממצאי המחקר יש להגיש הצעת מחקר מחודשת לאישור הפיקוח על עבודות גמר.

- יש חשיבות רבה לכך שהתלמידים יכירו, מלכתחילה, את תהליך ההערכה ומרכיביו - כפי שמופיעים [במחוננים של תחומי הדעת](#). על בית הספר מוטלת האחריות ללוות את התלמיד/ה, וכן לוודא שכל תהליך החקר והכתיבה נעשה ע"י התלמיד עצמו. אין להסתפק בהעברת אחריות זו אל המנחה. במקרה של החלפת מנחה נדרש אישור הפיקוח על עבודות גמר והמפמ"ר. למנחה הרשום במערכת הצעות המחקר ועל-גבי קובץ ההצעה יש תוקף מקצועי של עמידה בתנאי סף אקדמיים ותוקף משפטי לטובת קבלת תשלום ועל כן לא ניתן לשנות מנחה בדיעבד ויש לעדכן את הפיקוח מיד עם החלפת המנחה.

בינה מלאכותית יוצרת בעבודות הגמר - חדש!

השקת ChatGPT בנובמבר 2022 מסמנת את תחילתה של מהפכת הבינה המלאכותית היוצרת – ב"מ (Generative Artificial Intelligence). מאות מיליוני אנשים ברחבי העולם משתמשים ומסתייעים בכלי ב"מ לצרכי עבודה, למידה ופנאי. כלים אלו מהווים 'טכנולוגיה משבשת' (Disruptive Technology) המשפיעים בקצב מהיר ביותר על כל תחומי החיים, עולם העבודה והחינוך וכוללים לצד הזדמנויות רבות גם אתגרים וסכנות.

על מנת לחקור את השפעות השימוש בכלי ב"מ על הכנת עבודות גמר ולהגדיר מדיניות והמלצות בנושא, אגף המחקר והפיתוח בשיתוף עם הפיקוח הארצי על עבודות הגמר קיים במהלך תשפ"ד ניסוי בהשתתפות 16 בתי ספר ותוכניות ייחודיות בהם קיימות כיתות/מגמות במסלול עבודות גמר. במהלך הניסוי תועדו 40 התנסויות שונות עם התלמידים בשימוש בכלי ב"מ בשלבים שונים של המחקר (הצעת המחקר והעבודה) ועל בסיס הממצאים והתובנות מתוך ההתנסויות עם התלמידים בכתה נכתבה 'ערכה לרכז/ת' - [ערכה יישומית](#) שנועדה לשמש את כלל השותפים העוסקים בעבודות הגמר - רכזים, מנחים אקדמיים, מעריכים ועמיתים מתוכניות ייחודיות וההשכלה הגבוהה.

לקריאה מורחבת לחצו על תמונה/סרקו ברקוד

להלן תקציר עיקרי ההמלצות³:

עקרונות לשימוש מיטבי:

ניתן להסתייע בכלי בינה מלאכותית להכנת עבודות הגמר ובתנאי שהדבר נעשה באופן אתי - כלומר גלוי, ביקורתי ומידתי:

- **גלוי:** בפתיח של העבודה (במבוא) יש להוסיף 'פסקת גילוי נאות' ולהצהיר על אופן השימוש (ככל שנעשה) בכלי ב"מ לסיוע בהכנת העבודה. שימוש זה עשוי להיעשות בשני אופנים עיקריים אליהם יש להתייחס בפסקת הגילוי הנאות:
 1. בגוף העבודה שולבו טקסטים שהופקו ביישומי ב"מ. טקסטים אלו מאוזכרים בגוף העבודה בהתאם לכללי ציטוט.
 2. בהכנת העבודה נעשה שימוש ביישומי ב"מ 'מאחורי הקלעים' - לדוגמה בתהליכי היוועצות להגדרת הנושא ושאלות המחקר, איתור מידע, תמצות מאמרים וכד') - יש לציין שימושים אלו בפסקת הגילוי הנאות.
 3. יש לצרף לעבודה 'נספח פרומפטים' הכולל פרומפטים לדוגמה, שאותם ניסח התלמיד.
- **ביקורתי ומתוקף:** באחריות התלמיד, בסיוע המנחה, להפעיל חשיבה ביקורתית, לבדוק ולוודא את נכונות המידע המתקבל מיישומי ה-ב"מ בטרם ישתמש בו בעבודה. בדיקה זו תיעשה באמצעות הצלבה ואימות עם מקורות מידע מהימנים נוספים.
- **מידתי:** השימוש ביישומי ב"מ כמקור מידע צריך להיות מידתי ומאוזן ביחס לשימוש במקורות מידע נוספים. באופן כללי, נפח הטקסט המופיע בעבודה שמקורו ביישומי ב"מ לא יעלה על 20% מהנפח הכללי של העבודה. בהתאם לכך גם ברשימת המקורות של העבודה - יישומי ב"מ לא יהוו יותר מ- 20% מרשימת המקורות. בנוסף, בחלקים בהם נדרשים ניתוח ורפלקציה אישית ואותנטיות של התלמיד - כגון דוח התנסות במעבדה, ניתוח תצפית, דיון ורפלקציה אישית - אין לכתוב חלקים אלו באמצעות יישומי ב"מ בלבד. להלן תרשים המשקף מאזן רצוי ומידתי בין הביצוע האנושי ובין הביצוע בסיוע ה-ב"מ, בהתאמה למשימה בתהליך. כמובן שהתרשים הנו בגדר הצעה, והמאזן אינו "סטטי", אלא תלוי הקשר, משימה לימודית, רמת אוריינות ותחום דעת. לדוגמה, בגיבוש ראשוני של רעיון לנושא - בהחלט ניתן להסתייע במידה רבה בבינה המלאכותית ולקבל רעיונות לנושאים רלוונטיים בתחום הדעת. לעומת זאת, בניסוח רפלקציה נצפה לעצמאות מלאה של התלמיד/ה בניסוח הדברים, ללא הסתייעות בבינה מלאכותית.

³ נעיר כי ההמלצות נכונות לעת ניסוחן וכי קצב השינויים המהיר עשוי להביא לעדכון הנחיות והמלצות אלה, כך שתשארנה רלוונטיות למציאות המשתנה.

האנושי והמלאכותי בהכנת עבודה					פעולה
					רעיונות לנושא
					חיפוש וסיכום מידע
					כתיבה ועריכה
					ניתוח ודיון
					רפלקציה

מעטפת מקצועית תומכת:

1. **אוריינות בינה מלאכותית:** שימוש והפעלה מיטבית של כלי ב"מ אינו אינטואיטיבי. על מנת להפיק תוצרים טובים מהבינה נדר טקסט לדוגמה שים למידה, התנסות ותרגול. מומלץ לרכזים ולמנחים להתנסות בעצמם ביישומי ב"מ ולקיים התנסויות עם התלמידים. לרשותכם/ [מאגר הפרקטיקות](#) להתנסות.
2. **פיתוח מקצועי:** מומלץ לרכזים, מנחים ומעריכים של עבודות הגמר ללמוד ולהתנסות בשימוש בכלי ב"מ על מנת פיתוח מקצועי להכיר את יכולותיהם, מגבלותיהם ולהנחות את התלמידים לשימוש מיטבי. פיתוח מקצועי הרלוונטי בנושא זה לשנה"ל תשפה יפורסם בהקדם.
3. **הערכת מיומנויות ותוצרים:** על מנת לקדם שימוש מיטבי בכלי ב"מ רצוי להעריך זאת באופן תהליכי לאורך תהליך הכתיבה כולו, ולכלול אותו כרכיב במסגרת ההערכה הפנימית. שימוש ביישומי בינה מלאכותית ילקח בחשבון גם בתהליך ההערכה החיצוני. חשוב להכיר את ההיבטים והמרכיבים להערכה חיצונית כבר מתחילת תהליך הכתיבה. ראו מחוון [בנספח 6](#)
4. **פרזנטציה ושיחת הגנה:** רכיב זה אשר יהווה החל מתשפ"ו 40% מהציון החיצוני, יסייע בקידום למידה אישית ומשמעותית גם כאשר נעשה שימוש בכלי ב"מ להכנת העבודה, ולכן מומלץ לתרגל מעמד זה כחלק מתהליך המחקר הכולל כך שהתלמיד יבטא את הידע וההבנה שלו במגוון אופנים. למידע נוסף על כך ראו תחת [בחינה פנים אל פנים](#).

הגשת העבודה הכתובה להערכה בשילובית

- עם סיום כתיבת החלק העיוני, העבודה תוגש להערכה בשילובית על-פי **נהלי ההגשה** כמפורט בקישור [הבא](#) ועל-פי **זמני ההגשה** המחייבים.

חובה לדווח ציון מגן **במערכת ניהול הבגרויות** במעמד של הגשת העבודה להערכה בשילובית

- יש לצרף את המסמכים הבאים בשילובית:

1. קובץ העבודה יחד עם קובץ ההצעה שאושרה כנספח (יש להדפיס מתוך [מערכת הגשת ההצעות](#)) שניהם מאוגדים יחד בפורמט pdf. יש להעלות קובץ זה לתיבה בה כתוב "קבצי העבודה/הפרויקט".
2. אישור סופי של הפיקוח על עבודות הגמר על הצעת המחקר המאושרת (יש להדפיס מתוך [מערכת הגשת ההצעות](#)). את אישור הפיקוח על עבודות גמר יש להעלות לתיבת בה כתוב: "אישור הצעת המחקר". מדריך להורדת האישור – ראו [כאן](#).

שימו לב: **ניתן להגיש עבודה אך ורק אם הצעת המחקר אושרה** (ההצעה שהוגשה שנה קודם לכן במערכת

עבודות גמר של משרד החינוך) במידה וההצעה לא אושרה – התלמיד **אינו רשאי להגיש עבודה**.

- שיבוץ מעריכ/ה נעשה ע"י דרישה של בית הספר בשילובית. לצורך כך על בית הספר לוודא את סמל השאלון לעבודת גמר בתחום הדעת (ראו [בחברת השאלונים](#) המפורסמת באגף הבחינות). יש לסמן במקום המיועד לכך אם העבודה היא ממירת בגרות חיצונית (צמודה) או עצמאית (שאינה צמודה) (ראו הסבר והגדרות [כאן](#)).
- אין לפתוח דרישה מבלי להעלות את קובץ העבודה ואת המסמכים הנדרשים כנ"ל.
- **לתשומת הלב:** אין להעלות לשילובית את הערכת המנחה - הערכת המנחה המפורטת וציון ההגשה ימסרו לרכז עבודות הגמר בבית"ס וישמרו לצרכי בקרה. הפיקוח על עבודות הגמר רשאי לפנות לבית-הספר באופן מדגמי לקבלת הערכת המנחה המפורטת וציון ההגשה.
- שיבוץ בוחן: לאחר הגשת המסמכים כנדרש, ישובץ לתלמיד בוחן לצורך הערכת העבודה ובחינת התלמיד. בית הספר והבוחן יקבלו את פרטי השיבוץ.
- תיאום שיחת הגנה: לאחר ששובץ לתלמיד מעריך, הרכז הבית-ספרי יקשר בין הבוחן לתלמיד לצורך תיאום מועד לשיחת הגנה. סעיף זה תקף לתלמידים הנבחרים בשנת תשפ"ה בלבד.

תהליך הערכת העבודה

- **מעריכי העבודות** נבחרים על ידי אגף א' לחינוך על יסודי בשיתוף עם מפמ"ר תחום הדעת ועם אגף הבחינות והם מומחים בעלי תואר אקדמי מתקדם בתחום הנחקר בעבודה. האחריות לאיתור המעריכים, שיבוצם במרב"ד ומימון הבדיקה חלה על משרד החינוך.
- **שיבוץ מעריכ/ה:** הפיקוח של תחום הדעת ישבץ מעריכים לבדיקת העבודה. בית הספר והמעריך יקבלו את פרטי השיבוץ (המעריך יקבל את פרטי המוסד והתלמיד, ובית הספר יקבל את פרטי המעריך).

• **תיאום שיחת הגנה:** לאחר ששובץ לתלמיד מעריך, הרכז הבית-ספרי יקשר בין המעריך לתלמיד לצורך תיאום מועד לשיחת הגנה. סעיף זה תקף לתלמידים הנבחרים בשנת תשפ"ה בלבד, הנחיות לשנת תשפ"ו, לרבות התייחסות להגשת פרזנטציה זמינות בחלקן במידעון זה והנחיות נוספות תפורסמנה לקראת שנת תשפ"ו.

• דברי הסבר מפורטים לתהליך ההערכה - ראו בפורטל עבודות הגמר בקישור הבא

מתן ציון והליך ערעור

- ציון העבודה יעודכן במערכת ה-"שילובית" ויצורף לציון משוב הערכה לפי מחוון הערכה של תחום הדעת בה נכתבה העבודה
- הציונים יפורסמו עם סיום המועד בלבד - באוגוסט 2025, ביום פרסום הציונים בכלל הברגיות במועד
- במידה ומצא המנחה/התלמיד כי יש נימוקים מקצועיים להגשת ערעור על הציון, ניתן להגיש בקשה לערעור לאחר התייעצות עם המנחה/רכז.ת עבודות הגמר ובעזרתם
- **תנאי סף להגשת ערעור:** הפרש של 10 נקודות לפחות בין ציון המנחה האקדמי לבין הציון החיצוני
- לאחר קבלת הציון, עומדת לתלמיד/ה הזכות לערער על ציון העבודה עד **21 ימים** מיום פרסום הציונים
- ציון המעריך ערכו 70% מהציון הסופי וציון המנחה (ציון מגן) ערכו 30% מהציון הסופי. ניתן להגיש בקשה לערעור אך ורק על הציון החיצוני
- ניתן להגיש ערעור על הערכת החלק הכתוב בלבד
- במידה והערעור התקבל, תועבר עבודת הגמר להערכה שניה, הציון הסופי הוא הציון השני שמתקבל
- היה והוגדר "חשד" לטוהר בחינות בעבודה - התלמיד לא יהיה רשאי להגיש ערעור עד לבירור החשד ובכפוף לו

מסגרת כתיבת עבודת גמר

מסלולי עבודות גמר בביה"ס: בשנים אחרונות בתי ספר רבים פתחו מסלולים ייעודיים לכתיבת עבודות גמר בתוך בית הספר. לרוב מדובר בקבוצות הטרוגניות של תלמידים שחוקרים תחומי דעת שונים, לעתים תוך התנסות מובנית וחוויתית במיומנויות המאה ה-21 (כגון: רטוריקה, עמידה מול קהל, שימוש בכלים דיגיטליים, מיינדפולנס ועוד) בצד רכישת מיומנויות חקר וכתיבה. **בניית מסגרת זו מומלצת מאד** כיוון שהיא מהווה מסגרת תמיכה, מעקב והקניית מיומנויות חקר בסיסיות (קריאה אקדמית, כתיבה אקדמית, מתודולוגיות מחקר, שימוש מושכל בבינה-מלאכותית וכד') שמאפשרות לתלמידים לצלוח תהליך משמעותי וארוך טווח (תהליך שאורך כשנה וחצי-שנתיים) של כתיבת עבודת גמר. יחד עם זאת, לעתים עבודות גמר מחייבות שיתוף פעולה עם גוף חיצוני, בייחוד אם מדובר בעבודות עם מרכיב מחקרי יישומי (עבודה במעבדות, חקלאות, שימוש בארכיונים וכו'). למידע אודות המסלולים הייחודיים ומודלים מהשטח ראו כאן או לחצו על התמונה:

עבודות הגמר מניפת מסלולים יחודיים ומודלים מהשטח

תשפ"ג, מרץ 2023

ליווי חוץ בית ספרי: קיימות מסגרות חוץ בית-ספריות, שמציעות לתלמידים תמיכה בכתיבת עבודות גמר לבגרות, אך יש לשים לב שחלקן דורשות מימון פרטי ו/או ניתן יהיה להסתייע בהן במסגרת הגמישות הפדגוגית הניהולית (גפ"ן).

יודגש כי רק המוסד בו לומד/ת התלמיד/ה רשאי להגיש לבגרות את התלמידים. גוף חוץ בית-ספרי אינו יכול להגיש תלמידים לבגרות ולכן נדרש קשר שוטף בין ביה"ס לכל גורם מסייע/מקצועי שהוא.

קידום ופיתוח תחום עבודות גמר בבית הספר

על מנת לקדם ולפתח את תחום כתיבת עבודות הגמר מומלץ לייצר מערכת תמיכה לתלמידים ולמנחות בבית הספר מורה שאחראי/ת על ריכוז ותפעול התכנית/מסלול. אחריות המורה תכלול הן את הפן המנהלי והן את הפן הפדגוגי:

- **יידוע, פרסום ושיווק:** האפשרות לכתוב עבודת גמר כחלק מתעודת הבגרות – להורים, תלמידים וצוות ההוראה (מעבר בכיתות, מידעון/אתר בית הספר, ערבי חשיפה, ימי היערכות וכו').
- **הקמת קבוצת לימוד מלוכדת:** הפעלת תוכנית לימודים מגוונת הכוללת סיורים, מאגרי מידע מקוונים, והפעלות יצירתיות; הקניית הבסיס לכתיבה אקדמית.
- **ליווי התלמידים בתהליך כתיבה:** החל משלב הרעיון, דרך גיבוש והגשת הצעת המחקר, כתיבת והגשת עבודת גמר וכלה בהכנה להערכה בע"פ וקבלת הציון הסופי (כולל תהליך ערעור במידת הצורך).
- **ליווי הקשר בין התלמיד/ה למנחה:** עזרה במציאת מנחים בהתאם לנושא; השתתפות במפגש ראשון של התלמיד/ה עם המנחה, תיאום צפיות עם המנחה וקביעת שיטת עבודה משותפת של התלמיד/ה עם המנחה; קשר עם המנחים במהלך כתיבת העבודה.

- **שמירה על רמה וטוהר כתיבת עבודות גמר:** הקפדה על עמידה בסטנדרטים הנדרשים לכתיבת העבודות ועמידה בלוחות הזמנים.
- **תפקיד מנהלי:** העלאת הצעות לעבודות גמר באמצעות המערכת המקוונת, הגדרת מנחה (אם חדש/ה במערכת); מעקב צמוד אחרי ההנחיות המתקבלות במערכת; קשר עם הפיקוח על עבודות הגמר, בהתאם לצורך; הגשת העבודות במערכת ה-"שילובית" כולל הטפסים הנלווים; שליחת טפסי התשלום למנחים לפיקוח על עבודות הגמר.
- **הכשרה:** השתתפות בימים מרוכזים וימי הדרכה של הפיקוח על עבודות הגמר; השתתפות בכנסי רכזי עבודות הגמר המתקיימים אחת לשנה; השתתפות בהשתלמויות לרכזי ע"ג חדשים/ ותיקים/ מנחים.
- **ביסוס מעמד עבודות הגמר:** פרסום העבודות, שליחתן לתחרויות נושאות פרסים שונים, הפקת ערב עבודות גמר. חשוב שאם תלמידה מקבלת פרס, תהיה משלחת מכובדת מבית הספר שתשתתף בטקס, סיוע של תקציבים מהרשות/ המפעילה של ביה"ס, יצירת שת"פ עם מכוני מחקר וכו'.

תחרויות ארציות למגישי עבודות הגמר

בפני התלמידים המצטיינים הזדמנויות רבות להציג את עבודת הגמר שלהן.ם ולקבל הכרה והוקרה נוספות חשוב ליידע את התלמידים ולסייע להם. לממש הזדמנויות אלה. פרטים נוספים בקישורים הרצ"ב.

■ [מדענים ומפתחים צעירים במדעים, חברה והיסטוריה - מוזיאון המדע, ירושלים](#)

■ [תחרות ון ליר לעבודות גמר בתחום מדעי הרוח](#)

■ [תחרות יד ושם לעבודות גמר להנצחת השואה](#)

■ [תחרות לוחמי הגטאות לעבודות גמר להנצחת הנושא](#)

■ [תחרות גליליון לעבודות גמר באזור הצפון](#)

■ [פרס גור אריה לעבודות גמר במינהל החינוך ההתיישבותי](#)

■ [קמפוס ירוק - לימודי הסביבה - אוני' בן גוריון](#)

■ [תחרות במדעים - מכון דוידסון - מכון ויצמן](#)

■ [פרס המים של שטוקהולם לנוער בישראל בכל תחומי הדעת בנושא משבר המים](#)

■ [אדם וים - עמותת דולפין ומשרד המדע, הרצליה](#)

נספח 1: דגם גנרי - הצעת מחקר לעבודת גמר

פרטי התלמיד/ה: שם מלא; ת.ז.; כתובת; טלפון; מייל

פרטי המנחה: שם מלא; ת.ז.; כתובת; טלפון; מייל; דרג אקדמי; מקום עבודה

פרטי בית הספר: שם, ישוב, סמל מוסד; מייל; טלפון

פרטי האחראי/ת על עבודות הגמר בבי"ס (רכז/ת): שם מלא; טלפון ישיר; מייל ישיר

תחום הדעת שבו נכתבת העבודה

סוג עבודה: ממירת בגרות (צמודה)/עצמאית (לא צמודה)

בתחומי האומנויות לציין גם: עיונית בלבד או משולבת רכיב יצירתי/מעשי

נושא העבודה

מטרת העבודה ושאלת המחקר

שיטת המחקר / מהלך המחקר

בהתאם להנחיות תחום הדעת ולשיטות המחקר המקובלות, לפירוט ההנחיות המקצועיות לפי תחומי דעת (לפירוט והרחבה ראו [כאן](#)).

רקע תיאורטי לעבודה

עיקרי הדברים מתוך התיאוריה שעוסקת בתחום, באופן ממוקד ומתומצת, כשני עמודים. יש לכלול הפניות למקורות ביבליוגרפיים, ולציין בהערות שוליים את המקור המדויק (סימוכין).

ראשי פרקים משוערים

ביבליוגרפיה (לפחות חמישה פריטים אקדמיים, מהימנים, תקפים ועדכניים)

לוח זמנים מתוכנן

נספח 2: דגם כללי למבנה עבודת גמר

שימו לב, בכל תחום דעת יש הנחיות ייחודיות לכתיבת עבודת גמר, כולל מבנה העבודה האפשרי, יש לעיין בהנחיות אלה ולפעול על פיהן. לפירוט ההנחיות המקצועיות לפי תחומי דעת, לפירוט והרחבה ראו [כאן](#).
דגם זה מהווה דגם **גנרי** כולל לעבודת מחקר.

עבודת-גמר כוללת מספר מרכיבים לפי הסדר הבא:

שער

תוכן עניינים

הקדמה (אופציונלי)

- מבוא אישי, סיבות לבחירת הנושא, תודות

מבוא

- הצגת הנושא ומטרות העבודה
- השאלות המחקריות המרכזיות
- תמצית הרקע התיאורטי הנדרש
- תיאור מקדים מתומצת של מהלך החקר ושיטת המחקר

פרקי העבודה

- סקירת ספרות מחקרית (רקע תאורטי, ממוקד, רלוונטי לנושא, ערוך עצמאית)
- שיטת המחקר/תיאור מהלך המחקר
- ניתוח תוכן/ הצגת ממצאים/ תוצאות
- דיון ומסקנות

סיכום

רשימת מקורות (ביבליוגרפיה)

נספחים (יוצגו רק נספחים רלוונטיים לעבודה, אשר יש הפנייה אליהם בגוף העבודה)

רישום מקורות והפניות:

- אופן הציטוט במהלך העבודה והרישום הביבליוגרפי בשולי העבודה ובסיומה יהיו כמקובל בעבודות מדעיות (על-פי אחת מהשיטות המקובלות)
- יירשמו רק מקורות שבהם נעשה שימוש ממש בעבודה, יש להקפיד על הלימה בין ההפניות בגוף העבודה לבין המקורות המפורטים ברשימת המקורות.

נספח 3: הנחיות כלליות למנחה ומחנך להערכת תלמיד/ה

תפקיד **המנחה האקדמי/ת** הוא משמעותי בסיוע ובהכוונת התלמיד/ה בתהליך כתיבת עבודת הגמר (בפורמט והיקף של כעבודה סמינריונית בתואר ראשון) מהשלב הראשון, שמתחיל בגיבוש הצעת המחקר ועד סיום כתיבת העבודה והכנת התלמיד/ה לשיחת ההגנה בע"פ ופרזנטציה מול מעריך/ה מטעם משרד החינוך. תהליך הנחייה מובנה, הנותן מענה מקצועי ואישי, תורם רבות להצלחת התלמיד/ה בכתיבת העבודה והגשתה.

מהלך ההנחיה הוא כשנה וחצי-שנתיים.

שלב ראשון - גיבוש וניסוח הצעת המחקר עם התלמיד/ה:

- לגבש ולזקק את שאלת המחקר אותה מעוניין/ת התלמיד/ה לחקור. על המנחה לוודא כי שאלת המחקר ייחודית. כמו כן, על המנחה להקפיד על כך שתהיה עצמאית בכתיבת העבודה מצד התלמיד
- לנסח עם התלמיד/ה את הצעת המחקר לפי הנחיות הפיקוח על עבודות גמר ובהתאם לתחום הדעת
- לסייע לתלמיד/ה למצוא חומרים אקדמיים (מאמרים מכתבי עת וספרים) בנושא המחקר
- להקנות לתלמיד/ה ידע רלוונטי במתודולוגיות חקר בתחום הדעת בהלימה עם שאלת המחקר
- לתווך לתלמיד/ה ביצוע תיקונים הנדרשים על ידי הפיקוח על עבודות הגמר במידת הצורך
- לוודא שהתלמיד/ה מודע/ת למרכיבי ההערכה ומתקדמ/ת עפ"י טבלת ההערכה על כל תבחיניה, כבר בתחילת התהליך
- כאשר מתקבל אישור סופי להצעת המחקר ההצעה מהווה תוכנית עבודה ויש לעבוד לפיה

שלב שני - הנחיית הכתיבה של עבודת הגמר

- לקיים קשר רצוף עם התלמיד/ה ולהיות ערים לקשיים ואתגרים בתהליך. יש לדאוג לתיעוד דיגיטלי או אחר על כל תהליך הליווי של התלמיד/ה משלב ההצעה ועד לסיום כתיבת העבודה
- לכוון ולהנחות את התלמיד/ה בכתיבת פרקי העבודה
- להסביר לתלמיד/ה על המבנה של כל פרק והתוכן הרצוי בו
- לבדוק פרקים עם השלמת כתיבתם, להעיר הערות לתיקון ולבדוק את ביצוען
- ללוות את התלמיד/ה במחקר ובניתוח ממצאי המחקר
- להנחות את התלמיד/ה עד לסיום כתיבת כל פרקי העבודה כולל הקפדה על מבנה העבודה, מבוא, סיכום, מסקנות וביבליוגרפיה
- להקפיד על כתיבת הסימוכין והביבליוגרפיה על פי כללי האקדמיה ובהתאם להנחיות תחום הדעת

שלב שלישי - הערכת תהליך הכתיבה של עבודת הגמר

- בסיום התהליך, המנחה ינסח חוות דעת על עבודת התלמיד לפי מחנך מנחה, בדגש על הערכת התהליך אותו עובר התלמיד במסגרת כתיבת עבודת הגמר, וייתן ציון סופי (ניקוד עד 100) שמהווה **30% מהציון** הכולל על עבודת הגמר. הציון חייב להיות מנומק ועל-פי תבחינים ברורים
- בקביעת הציון ניתן להסתייע בקריטריונים הבאים במחנך הרצ"ב א' לנסח תבחינים המותאמים לתהליך הלמידה והמחקר שנערך בפועל

מחווון גנרי למנחה להערכת התלמיד/ה (ציון ההגשה)		
ניקוד מירבי	דרכי יישום של התלמיד/ה	תבחין
10	- הגעה באופן סדיר למפגשי ההנחיה הפיזיים/הווירטואליים, שיתוף פעולה והתנהלות אחראית והוגנת - הקפדה על הגשת חלקי העבודה על-פי לוח זמנים שנקבע מראש - עבודה על פי ההנחיות, דיוק בעריכת תיקונים, הגשות ביניים כנדרש	תהליך עבודה ותלמידאות
50	- נוסחו, נערכו והוגשו כל חלקי העבודה הנדרשים - הכתיבה נעשתה באופן עצמאי, תוך מיזוג מקורות מגוונים, שימוש בכללי הכתיבה המחקריים באופן מיטבי - נעשה שימוש מושכל ומידתי ביישומי בינה מלאכותית ככל שרלוונטי (להרחבה, ראו כאן) - ניתוח הנתונים/התוכן והצגת הממצאים נעשו באופן שיטתי, עפ"י שיטת המחקר הרלוונטית והוצגו באופן מושכל, מתומצת וענייני ביחס לשאלת המחקר - העבודה העלתה שאלות וסוגיות שהתשובות ניתנו עליהן במהלך כתיבת העבודה - ישנה הקפדה על היבטים צורניים ואסתטיים, הגהה, עימוד, רווחים וכד'	התוצר האקדמי שלמות העבודה רמת כתיבה רמת ניתוח מענה על שאלות החקר היבטים צורניים ואסתטיים (חלוקת ניקוד פנימית – ניתן להשאל ממחווון חיצוני)
20	- הפגנת שליטה טובה והבנה לגבי הנושא הנחקר בשיחה בעל-פה, יכולת לענות על שאלות, להסביר טענות, לדון בדילמות ולנקוט עמדה במהלך שיחה על העבודה - פרזנטציה: קולעת, עניינית, מלווה בהמחשות רלוונטיות (להרחבה ראו כאן)	ביטוי בעל-פה יכולת לענות על שאלות וסוגיות
20	- ניכרת הבנה והפנמה של ההערות וביצוע מיטבי ביישום - ניכרת הבנה ושליטה במיומנויות אורייניות ובמיומנויות כתיבת חקר, על פי כללי הכתיבה - ניכרת שליטה במתודולוגיות חקר בתחום הנחקר, יכולת לבחור את המתודולוגיה הרלוונטית ולתפעל את מערך המחקר (עיוני/ כמותני/ איכותני/ יישומי) - ניכרת יכולת להתמודד עם האתגרים שזימן התהליך, סיגול גישות מחשבטיות שונות למציאת פתרונות לבעיות שעלו בתהליך, יכולת להיעזר באחרים במידת הצורך ולפתור בעיות דומות בהמשך באופן עצמאי - הפגנת עניין, סקרנות, מוטיבציה, נכונות ללמידה לאורך התהליך - נערך תהליך למידה שלם, מעמיק ומקיף	התפתחות אקדמית-מחקרית והתרשמות כוללת

נספח 4: שכר מנחים

שכר מנחים משולם למנחים שאושרו על ידי הפיקוח על עבודות הגמר במערכת לעבודות הגמר והוצמדו להצעת המחקר, ביצעו בפועל את ההנחיה והעבודה הוגשה בסופה להערכה במשרד החינוך, לפי התעריפים הבאים,

אשר אינם כוללים מע"מ:

תואר מנחה	גמול הנחייה (לפי טופס בקשה לתשלום)
תואר ראשון B.A.	1,261.71 ₪
תואר שני M.A.	1,407.49 ₪
תואר שלישי PhD	1,550.54 ₪

- **מועד תשלום שכר מנחים:** יש להגיש את הבקשה לתשלום בשנת הגשת העבודה להערכה, או בשנה שלאחריה.
- האחראי על עבודות הגמר בבית הספר יעביר את תלקיט המסמכים להודיה חן, אחראית שכר מנחים במשרד החינוך, בדוא"ל: sachar_manchim@education.gov.il / טלפון: 073-3931785
- **תארים מחו"ל** חייבים להעביר שקילות תואר בארץ, את שקילות התואר מבצעים בהתאם [להנחיות האגף לאישור תארים מחו"ל](#) במשרד החינוך או בצירוף מכתב ממוסד אקדמי מוכר בארץ המאשר את התואר של המנחה מחו"ל. לא ניתן להתייחס לתואר מחו"ל ללא אישור מהארץ.

המסמכים הנדרשים לפי הוראות חשבות משרד החינוך לכל בקשה לשכר-מנחים - לחצו על הקישור לפירוט

הסבר על טופס בקשת תשלום

הדפסת הטפסים תעשה בבית-הספר, מתוך המערכת האינטרנטית להגשת הצעות לעבודת גמר ולטיפול בהן. יודפסו הטפסים למנחים של תלמידים שהצעותיהם אושרו והעבודות **הוגשו להערכה** במשרד החינוך בפועל. ראו **מדריך להפקת טופס תשלום למנחה ממערכת עבודת הגמר**. דוגמה לטופס **רצ"ב**.

דוגמה לטופס:

תאריך הדפסה:
מס' בקשה לתשלום:
גירסת בקשה:

מדינת ישראל
משרד החינוך, המנהל הפדגוגי
אגף לחינוך על יסודי
הפיקוח על עבודות הגמר

תשלום שכר-מנחים בהכנת עבודת-גמר – שנת-הלימודים
טופס בקשה לתשלום

מס' זהות:	שם משפחה:	שם פרטי:	שנת סיום:	טלפון:	מס' זהות:	שם משפחה:	שם פרטי:	שנת סיום:	טלפון:
מסל ביה"ס:	שם ביה"ס:	כתובת:			מקצוע:				
פרטי המנחה:	נשא:				פרטי המנחה:				
מס' זהות:	שם משפחה:	שם פרטי:	תחום:		מס' זהות:	שם משפחה:	שם פרטי:	תחום:	
תואר אקדמי:	מקום עבודה:				תואר אקדמי:	מקום עבודה:			

מס' / שם בנק	מס' / שם סניף	כתובת הסניף	מס' חשבון	שם בעל החשבון
כתובת פרטית של המנחה:				
טלפון:				

לתשומת לבך

לפי הוראות החשבונות, יש לצרף את המסמכים הבאים לכל טופס בקשה לתשלום:

- צילום תעודה המעידה על סיום התואר האקדמי האחרון של המנחה
- טופס פרטי מוסב מלא על כל סעיףיו. הטופס מצורף לטופס הבקשה לתשלום
- טופס הצהרה לענין דמי ביטוח לאומי. הטופס מצורף לטופס הבקשה לתשלום
- צילום תעודת זהות
- צילום המחאה אישית של המנחה, בציון מספר החשבון אליו יועבר התשלום (תואם לחשבון הבנק שצוין בטופס זה), או אישור סניף הבנק בו מתנהל החשבון אליו יועבר התשלום
- במקרה והמנחה הינו חבר קיבוץ ושכרו יועבר לחשבון הקיבוץ, עליו לצרף אישור על כך.
- במקרה והמנחה הינו עוסק מורשה, עליו לצרף תעודת עוסק מורשה ואישור על ניהול ספרים וחשבוניות מקורית
- במקרה הצורך, יש לצרף אישור תיאום-מס עדכני ולצרפו לטופס הבקשה
- מנחה הזכאי לפטור מכני מס במקור, יצרף אישור עדכני על כך וחשבונית מקורית

"לצורך הכנת חשבונית, יש להתעדכן בתעריפים המפורסמים באתרנו החל מה-20 לחודש דצמבר. כתובת האתר: www.edu.gov.il/avodot-qemer

במקרה של הנחיות תלמידים אחדים, יש להכין חשבוניות על הנחית כל תלמיד בנפרד

ללא כל אלה לא תסופל הבקשה לתשלום

כתובת להגשת הבקשות לתשלום – ראו באתר עבודות הגמר.

יש להקפיד למלא מועד הגשה!
לא יאושרו בקשות ללא מועד ההגשה

אישור המנחה

הריני מאשר בזאת כי:

- התלמיד הכין את העבודה בהנחית.
- אלה פרטי האישיים ופרטי חשבון הבנק לצורך התשלום.

חתימת המנחה: _____

תאריך: _____

אישור ביה"ס

העבודה הוגשה במשרד החינוך על-הנהלת ביה"ס בתאריך: _____

הריני מאשר בזאת את כל הפרטים הכלולים בבקשה זו.

מנהל ביה"ס: _____

מרכז עבודות הגמר: _____

חתימת מנהל ביה"ס: _____

חותמת ביה"ס: _____

תאריך: _____

לשימוש המשרד:

נא לשלם למנחה הנ"ל על הנחיות עבודת גמר סך _____ ש"ח עפ"י פרטי הבנק המצוינים לעיל.

סעיף תקציבי: 20-67-01-11 חתימת המפקחת על עבודות הגמר _____ תאריך: _____

נספח 5: הנחיות כלליות למעריכים להערכת עבודת הגמר והשיחה

על המעריכ/ה מוטלת האחריות המקצועית **לבחון את העבודה בעיניים מקצועיות וחינוכיות**, להעריך את התכנים ואופן הצגתם, להתמקד בשאלות המחקר והממצאים השונים, בדרכי איסוף המידע ועיבודו ובמסקנות שהתלמיד/ה הציג/ה. להלן מספר דגשים לתהליך ההערכה:

- מומלץ לערוך קריאה שבה תבדק העבודה על כל פרטיה לפי המחונן הגנרי המצורף, אלא אם קיים מחונן ייחודי בתחום הדעת של הנושא הנחקר, אז יש לפעול לפיו. ניתן וכדאי לרשום שאלות אפשריות תוך כדי למעמד שיחת ההגנה.
- **הציון יורכב** מהערכת התוצר העיוני ו/או העיוני-מעשי שיהווה 80% מהציון; והערכת הגנה בע"פ על המחקר שבוצע, שתהווה את ה-20% הנותרים. משנת תשפ"ו יכלול רכיב פרזנטציה בהערכה החיצונית ורכיבי הציון יהיו כמפורט במידעון תחת **מרכיבי הערכה חיצוניים**.
- העבודה תוערך על-פי **המחונן הייעודי של תחום הדעת**. מרכיבי הערכה אלה יובאו לידיעת המעריכ/ה עם קבלת השיבוץ להערכה. במקרה של דילמות וסוגיות מתודיות בהערכה, יש ליצור קשר עם המפמ"ר או המאשר/ת המקצועי/ת של עבודות הגמר מטעמו.
- **המפגש** בין התלמיד/ה והמעריכ/ה חייב להתבצע **תוך חודש** מיום קבלת העבודה להערכה, בתיאום מוקדם מראש, באופן מקוון באמצעות zoom (השיחה תוקלט) או באופן פיזי במקום מסודר וציבורי (בית הספר, ספריה ציבורית, מתנ"ס) ובשעות וימי עבודה מקובלים. **הנחיות אלה תקפות לשנת תשפ"ה**.
- במידה ומצא/ה המעריכ/ה כי עבודת **המנחה** הייתה לקויה, המעריכ/ה מתבקש/ת לדווח על כך בהודעה **לפיקוח על עבודות הגמר**. אין להעביר לתלמיד הערכה שלילית על המנחה (בע"פ ו/או בכתב).

עבודת גמר היא תוצר בו באה לידי ביטוי יכולת התלמיד.ה לבחור את נושא למחקר, להוביל את המחקר בצורה **עצמאית ואוטונומית** וללמוד לעומק את ההיבטים השונים של הנושא הנחקר מחוץ לכתלי הכיתה ובית הספר בהנחיה אקדמית אישית ומקצועית ולהיכרות מעמיקה עם המחקר העכשווי בתחום. כל זאת נוסף על הדרישה החד משמעית והבלתי מתפשרת **למהימנות ואמינות** העבודה ולעמידה בכללי אתיקה הנדרשים מכל חוקר.ת בראשית הדרך. במידה ומצא/ה המעריכ/ה שאין בעבודה גילוי של עבודה עצמית במידה מניחה את הדעת, ויש בה **העתקה** במידה לא סבירה ממקורות אחרים – **ניתן לדווח על "חשד" במערכת והעבודה תהיה מועמדת לפסילה**. במידה והעבודה צמודה, התלמיד לא ישוחרר מבחינה.

מידע מקיף למעריכים, לרבות הסברים על התמצאות במערכת השילובית – נא ראו בפורטל בקישור **הבא**.

נספח 6: מחוון להערכת שימוש בבינה מלאכותית יוצרת בעבודת הגמר

בעיקרון אנו מעריכים את עבודת המחקר של התלמיד בתחום הדעת ועל-פי חלקי העבודה השונים, ולא רק את אופן השימוש ביישומי ב"מ (בינה מלאכותית) בפני עצמו. עם זאת, ברצוננו לקדם שימוש מיטבי - גלוי, ביקורתי ומידתי ביישומי ב"מ ועל כן ניתן לתת הערכה לאופן השימוש בה ומומלץ לעשות כן כחלק מתהליך ההערכה הפנימי.

תבחין ב"מ בעבודה המוגשת להערכה	רמה בסיסית	רמה בינונית	רמה מצופה/גבוהה
פסקת 'גילוי נאות' לעצם השימוש בהקדמה/מבוא ותיאור אופן השימוש	אין כלל אך יש עדויות לשימוש בפועל	ישנה הצהרה וללא הבהרה מפורטת	ישנה הצהרה עם גילוי נאות מפורט
הפניות מותאמות בגוף הטקסט (ראו דוגמה כאן בהמשך)	ללא סימוכין כנדרש אך יש עדויות לשימוש בפועל ב-ב"מ	סימוכין באופן חלקי או לא עקבי באופן הרישום	יש סימוכין באופן עקבי ושיטתי עפ"י שיטת רישום אחת
יכולת שאלת שאלות והתפתחות כמשתקפת בנספח הפרומפטים (הנספח כולל רק את השאלות שניסח התלמיד/ה ללא התשובות שהתקבלו מה ב"מ)	אין נספח אך יש עדויות לשימוש בפועל או ישנו נספח דל, אשר לא משקף התפתחות	ניכרת יכולת טובה של שאלת שאלות, המשקפת התפתחות מסויימת משאלה לשאלה	ניכרת רמה גבוהה של התפתחות ודיוק של השאלות, המשתנים והסוגיות המועלות
מידתיות ועצמאות בשימוש ביחס לכלל הטקסט וביחס לחלק בעבודה (רקע תאורטי, ניתוח, רפלקציה וכד')	לא מידתי, טקסטים נרחבים מועתקים כלשונם, חסרים: עריכה, מיון ותיעדוף המידע. כל/מרבית התוכן בעבודה הגיע מהבינה. המקורות הנוספים הינם דלים וגם הכתיבה האישית נעשתה בסיוע ה-ב"מ	נברר חלקית, ישנם טקסטים נרחבים בחלק מהפרקים, אשר מובאים ללא סינון ועריכה מספקים. חלק ניכר של העבודה נעשה באמצעות הבינה לרבות חלקים שאמורים להיות כתיבה אישית ואותנטית	המידע המובא מתומצת וערוך היטב. שימוש מאוזן בבינה ביחס למקורות אחרים, וכן החלקים האישיים הינם אותנטיים וניכרת חשיבה ביקורתית ועצמאית
מהימנות ודיוק במידע המוצג בסיוע ב"מ	נמצאו טעויות מהותיות בגופי הידע המובאים (לרבות "הזיות"), המעידים על העדר ביקורת/הצלבה עם מקורות נוספים וטיפול שטחי בטקסט	נמצאו אי-דיוקים או טעויות ספורדיות, אשר משקפות מהימנות חלקית של המידע המובא	המידע המובא מהימן, ללא טעויות, ניכרים מיזוג מקורות והצלבת מידע ממקורות רבים ומגוונים

דוגמה להפניות וסימוכין:

• בגוף העבודה:
".....טקסט לדוגמה טקסט לדוגמה....." (ChatGPT, 2024)

• וברשימת המקורות:
ChatGPT, גרסה 3.5, נדלה בתאריך 4/7/24.

נספח 7: מחוון להערכת פרזנטציה וחלוקת זמנים מומלצת*

המרכיבים להערכת פרזנטציה

מה מעריכים	כיצד תראה רמת ביצוע גבוהה?	ניקוד מירבי
תוכן: ידע, הבנה, הקשרים	מושגי יסוד מתחום הדעת או בהקשר לנושא הנחקר	40 נק'
	הוצגו מושגים נבחרים בלבד/עיקרי הדברים מתוך תיאוריות, שהצגתם <u>הכרחית</u> להבנת הטענות המרכזיות. המושגים הוצגו באופן מתומצת, ענייני, בהיר ומדויק (10 נק')	
	הצגת טענות מרכזיות בהתבסס על ממצאי המחקר	
מבנה, רצף, ההצגה ועמידה בזמנים	קשרים והקשרים	20 נק'
	התוכן הוצג באופן לכיד, הגיוני ומוסבר, ובאופן שמבטא ידע, הבנה ומספק מענה על שאלת המחקר (10 נק')	
מבנה, רצף, ההצגה ועמידה בזמנים	מבנה ההצגה	20 נק'
	עמידה בזמנים	
אמצעי המחשה	היתר עמידה בזמנים הכלליים וחלוקה נכונה בין חלקי ההצגה (כמומלץ בהמשך, ראו כאן) (10 נק')	20 נק'
	הוצגו מושגים נבחרים בלבד/עיקרי הדברים מתוך תיאוריות, שהצגתם <u>הכרחית</u> להבנת הטענות המרכזיות. המושגים הוצגו באופן מתומצת, ענייני, בהיר ומדויק (10 נק')	
שימוש בשפה ותקשורת עם קהל	שימוש מושכל באמצעי המחשה	10 נק'
	רמת ביצוע ואיכות ביצוע של אמצעי המחשה	
התרשמות כוללת	שימוש הולם ותקני בשפה, מבחינת משלב לשוני ודיוק בתחביר	10 נק'
	קצב דיבור, קשר עין, תקשורת עם הזולת	
התרשמות כוללת	הוצגו מושגים נבחרים בלבד/עיקרי הדברים מתוך תיאוריות, שהצגתם <u>הכרחית</u> להבנת הטענות המרכזיות. המושגים הוצגו באופן מתומצת, ענייני, בהיר ומדויק (10 נק')	10 נק'
	הוצגו מושגים נבחרים בלבד/עיקרי הדברים מתוך תיאוריות, שהצגתם <u>הכרחית</u> להבנת הטענות המרכזיות. המושגים הוצגו באופן מתומצת, ענייני, בהיר ומדויק (10 נק')	
סה"כ		100 נקודות

בחלק זה מובאת **טיוטה** למחוון, הזכות לשינויים שמורה והמחוון עשוי לעבור עדכונים ושיפורים לאורך השנה. מסמך זה יעודכן אוטומטית ככל שיערכו שינויים. תנאים והגדרות לפרזנטציה – נא ראו [כאן](#). נדגיש כי הפרזנטציה בהיבחות חיצוניות תיושם משנת תשפ"ו (מגישי הצעות בתשפ"ה)

חלקי ההצגה וחלוקת זמנים מומלצת**

מה מציגים	כמה זמן
פתיח הצגה עצמית והצגת נושא העבודה ושאלת המחקר שלי אפשר לשלב פתיח יצירתי בצורת שאלה מעוררת מחשבה, המחשה יצירתית וכד' ורק לאחריו להציג את עצמי ואת נושא העבודה	עד 1 דקה
פרקי העבודה ושיטת המחקר	עד 1 דקה
עיקרי ההצגה מושגים בסיסיים נבחרים להבנת השדה התאורטי ממצאים, מסקנות, תובנות עיקריים * <u>אמצעי המחשה</u> עשויים ללוות את כל ההצגה ובפרט להדגים/להשמיע בחלק זה	עד 2 דקות עד 4 דקות
איסוף וסיכום אתגרים/הצעות להמשך מחקר סיכום והודיה	עד 1 דקה עד 1 דקה
סה"כ	עד 10 דקות

טיפים לתלמיד/ה – לפני הפרזנטציה

- ☑ **לתרגל - לתרגל - לתרגל:** תרגול יפוגג את המתח, יתן לכם ביטחון, ישכלל את העמידה בזמנים, יאפשר לכם לקבל פידבק מהמנחה/מורה/חברים לפני מעמד הבחינה החיצונית. לתרגל בפני אנשים עדיף מאשר תרגול לבד בלבד, כך שתוכלו להבין האם אתם ברורים והאם המסר עובר היטב.
- ☑ **בדיקות טכניות:** הכרחי לערוך בדיקות טכניות לאמצעי המחשב ולדאוג לגיבוי! עדיף לא להסתמך על ההצגה און-ליין, שתלויה באינטרנט במקום, אלא על קבצים (למשל דיסק און-קי עם סרטון)
- ☑ **ייצוגיות ומודעות לשפת גוף:** לחשוב מראש - מה ארצה ללבוש, כך שארגיש בנוח אך אציג בצורה מכובדת. לתרגל מודעות לשפת הגוף - השתדלו לעמוד זקוף, ידיים משוחררות (ולא בכיסים/שלובות), לשים לב לתנועה במרחב.
- ☑ **פחות זה יותר!** לא תצליחו לספר למאזינים ב 10 דקות על כל העבודה הקשה שעשיתם. אתם חייבים לבחור מה להציג. איך נדע מה הכי חשוב? חשבו על מה אי אפשר לוותר, מה קריטי להבנת המהלך שעשיתם - זה יסייע לכם לבחור ולברור. ואחר כך, "להפד" ו"לשחרר" את מה שלא יוצג. אל תשכחו שהמעריך קרא את כל מה שכתבתם ויש על כך הערכה בנפרד.

טיפים לתלמיד/ה – בזמן ההצגה:

- ☑ **לנשום!** ההצגה במצב לחץ מסיטה את תשומת הלב מ"מה שאומרים" ל"איך שאומרים" ולא מאפשרת להקשיב לכם באופן מיטבי
- ☑ **פריינקציה:** כלומר, האופן שבו אנו מוציאים את הקול – השתדלו לדבר בקול רם וברור ובקצב ענייני אבל כינוח. כאשר אתם מנסים להספיק לומר יותר – לעתים מבינים אתכם פחות!
- ☑ **שפת גוף:** כמו שתרגלתם מבעוד מועד, שמרו על מודעות והשתדלו לעמוד ולנוע בצורה כינוחה
- ☑ **סמכו על עצמיכם!** ערכתם תהליך של מחקר לאורך שנה עד שנתיים – אתם יודעים היטב במה עוסקת העבודה, נסו לחשוב על הבוחנים/הקהל כעל תלמידים – שעליכם ללמד אותם על מה שחקרתם
- ☑ **התבלבלתם? ממשיכים!** אין "שידור חוזר" ולכן אין לעצור את ההצגת הדברים אם התבלבלתם, קחו נשימה והמשיכו כאילו לא קרה דבר. הסך-הכל הוא שחשוב. אם עצרתם – אתם עלולים להגדיל את נפח הטעות ולפגוע במהלך כולו

** זו אינה חלוקת זמנים קשיחה, היא נועדה לסייע לתכנן את המהלך כולו, יתכנו שינויים בחלוקה ובלבד שיש הגיון מצטבר כולל לדברים וכי אכן יש ביטוי לחלקים הנזכרים